

Iskra

19

Slavnostni govornik na prireditvi je bil predsednik kolektivnega poslovnega organa Iskre Semič Vladimir Zorc. Kulturni program je popestrila folklorna skupina iz Semiča

Semiških 35 let

Pot, ki jo je prehodila semiška Iskra v 35. letih svojega obstoja ni bila vedno lahka, vsekakor pa je bila uspešna, zaznamovana z nenehno rastjo, razvojem in ustvarjanjem.

Iz obrata, kjer je bilo leta 1951 zaposlenih le dvanajst delavcev in je nastal v nekdanji revni pokrajini, je zrastle sodobna tovarna, ki danes zaposluje 1700 delavcev in je v ponos vsem, ki so v to rast vložili svoje delo in ustvarjalnost. Od začetkov obratovanja do danes so tehnološki postopki napredovali od ročnega dela prek uporabe enostavnih strojev in pripomočkov do uvedbe polavtomatskih strojev, avtomatov, do računalniško krmiljenih avtomatskih proizvodnih linij. Nenehno pa je bila med semiškimi Iskraši prisotna tehnična ustvarjalnost in inovacijski nemir, saj se lahko pohvalijo, da so večino strojev, tudi najnovejših z mikroprocesorskim krmiljenjem naredili sami.

Glavne napore in sredstva so v semiških Kondenzatorjih usmerjali v posodobitev in razširitev proizvodnje, dokajšnjo skrb pa so posvečali tudi delovnemu človeku in širšemu sodelovanju z okoljem, predvsem pa razvoju kraja Semiča.

Minulo soboto so semiški Iskraši proslavili nadvse uspešno 35 letno pot, pot, ki jo je spremljalo ustvarjalno delo vseh delavcev, pot, ki se odraža v sedanjem in prihodnjem razvoju Iskre, ki je in bo zgrajena s trdnim, zavestnim in kljubovalnim delom in nenehnim dviganjem storilnosti.

Vesna Žunič

35 let rasti, razvoja in ustvarjanja

V soboto, 17. maja so semiški Iskraši praznovali visoko obletnico — 35 let obstoja in razvoja tovarne. Delovni jubilej so počastili s kulturnim programom na igrišču TVD Partizana v Semiču. Slavnostni začetek prireditve je že ob 9.40 naznanila črnomaljska godba na pihala, semiški moški pevski zbor pa je zapel pesem Delavska.

Slavnost je otvoril predsednik skupščine občine Črnomelj Mladen Radojčić z besedami:

»Počasčen se: a vas zbrane delavke in delavce, goste ter krajanje v takem številu lahko pozdravim v imenu DPS in DPO Črnomelj.

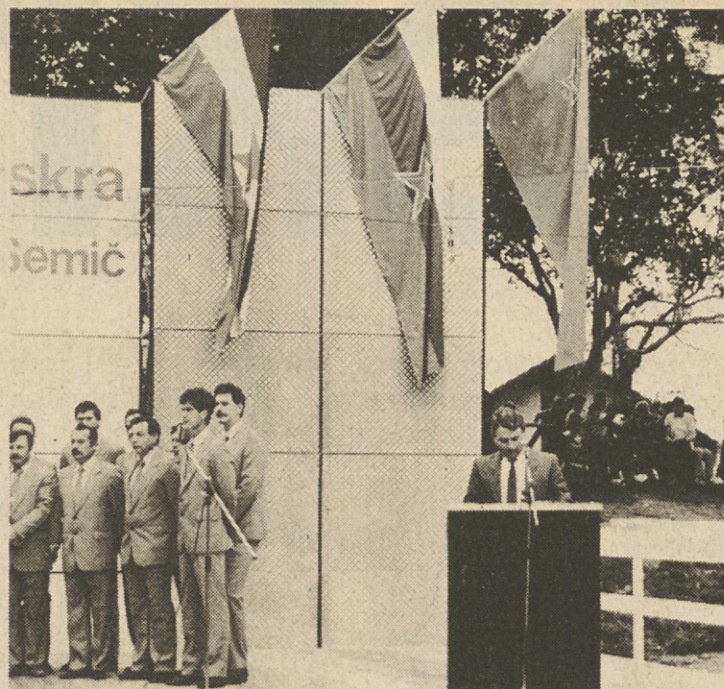
Težko je povedati to, kar človek doživlja, ko se mu z obronkov Roga, kot na dlaní razodele celotna Bela krajina v vsej svoji lepoti, še zlasti spomladi, ko poženo prvi cvetovi in ozelene njene trate. Še zlasti tisti, ki ve, da tej, do nedavna revni deželici ni bilo nikoli v zgodovini nič danega, nič prizanešene, katera svojemu prebivalstvu ni mogla nuditi dosti več kot svojo domačnost, zaradi česar so mnogi Belokranjci desetletja morali za kruhom v širni svet.

Skozi zgodovino so po njej gazili škornji različnih osvajalcev. Naš kmet, delavec, reven a zaveden, se je vedno znal postaviti na pravo stran. Tako takrat, kot tudi v NOB in socialistični revoluciji. S takšnim odnosom Belokranjcev do NOB so bili ustvarjeni pogoji v tem prostoru in vaseh na obronkih Roga za delo vojaškega, političnega in oblastnega vodstva ter raznih ustanov Slovenije. Tako so tudi v letu 1943 začele obratovati partizanske radio-delavnice, iz katerih se je po osvoboditvi razvila elektro-industrija Slovenije v okviru katere je 1. 4. 1951 začelo z delom 12 delavcev v Vrtači v takratni Iskri.

Veliko let je že od takrat, veliko naporov vloženih za to, kar imamo. Saj je Bela krajina dočakala svobodo izčrpana — potrebno je bilo začeti znova. Da smo bili uspešni kaže njena korenita sprememba

gospodarske in socialne strukture. Iz izrazito zaostale agrarne pokrajine se je uvrstila med srednje razvite. Podatki kažejo, da je v občini le še 15% kmečkega prebivalstva, več kot 83% narodnega dohodka pa ustvarja združeno delo. Takšen razvoj je prav gotovo posledica v prvi vrsti naših delovnih ljudi samih, kot tudi širših družbenih razmer, pri čemer mislim na sistem družbenega samoupravljanja, na družbeno naravo sredstev za proizvodnjo in dohodka, na politično skladnejši regionalni razvoj v Sloveniji, na vlaganje OZD z razvitejših področij v našo občino, na sistem solidarnosti. Pri tem so dali svoj prispevek tudi mnogi prijatelji Bele krajine.

K razvoju občine je dala velik prispevek tudi DO Iskra, saj njenih nekaj nad 1700 delavcev predstavlja 25% vseh zaposlenih v občini, ki so ustvarili 28% DP in 27% D v občini, 31% pa je Iskrin delež v izvozu občine. Uvrščamo jo med uspešne delovne organizacije, ki si je znala svoje vidno mesto poiskati tudi znotraj celotne Iskre. Takšen skokovit razvoj je posledica nenehne skrbi za delavce, za izobraževanje, uspešnega zasledovanja svetovnega tehnološkega razvoja, lastnih razvojnih dosežkov. Še več, danes lastno tehnologijo celo izvažajo. Ob tem velja poudariti tudi skrb za osebni in družbeni standard zaposlenih, kot tudi vključevanje Iskre v razvoj Semiča in širše skupnosti. Namesto, da bi naštel vse akcije, v katere se je Iskra vključevala, naj ponovim, kar je bilo rečeno ob njeni 30-letnici. Uspela je s svojim štirikrat večjim številom zaposlenih, kot jih je imela pred vojno cela Bela krajina, izme-

V imenu DPS in DPO Črnomelj je delavcem in krajanom nekaj besed spregovoril predsednik skupščine občine Črnomelj Mladen Radojčić

riti utrip kraja in ga prilagoditi svojemu, uspela je ustvariti idealno simbiozo in harmonijo med DO, njenimi delavci in krajem, kjer vsi skupaj živijo in delajo. Takšnega sodelovanja med DO in KS si želimo tudi drugod.

Čas v katerem obeležujemo ta praznik ni lahek. Pogoji gospodarjenja v naši družbi se še vedno zaostrejujejo, kar vpliva tudi na gospodarske dosežke v naši občini. Tako imamo vrsto OZD, ki so prvo trimeseje letos poslovale na kritični točki, nekatere pa so poslovale tudi s precejšnjo izgubo. Ob takšnih rezultatih se postavlja vprašanje uresničevanja planskih dokumentov, zastavljenih ciljev razvoja občine na vseh področjih življenja in dela.

Res je, da smo izgradili močno ekonomsko osnovo za nadaljnji razvoj proizvodnih sil, toda to ne sme zamegliti našega pogleda na ekonomske in druge težave, ki so se nam nabrale in to ne le zaradi mednarodnih razmer, temveč zaradi naših slabosti. Mnogi so nam in nam še vedno napovedujejo konec, vendar pa izkušnje kažejo, da so jugoslovanski narodi in narodnosti pod idejnim vodstvom ZK vedno našli izhod iz kriznih razmer in to vedno v smeri nadaljnjega oglaševanja DE in političnih odnosov, krepitve samoupravnega položaja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Na takšnih osnovah je bila ZK vedno sposobna znotraj SZDL kot fronte mobilizirati najširše ljudske množice.

Nedavno končani kongres ZKS, priprave na zvezni kongres, končan mladinski in sindikalni kongresi, so se zavzeto lotili bistvenih razvojnih vprašanj, protislovij in

dilem naše družbe ter nakazali smer naše akcije. Izhajajo iz tega, je naša in skupna odgovornost, da na načelih enakopravnosti, opiranja na lastne moči in odgovornosti za lastni razvoj, krepimo povezovanje gospodarstva na skupnih ekonomskih interesih ter zagotavljamo boljše medsebojno povezovanje, da uporabljamo več znanja, da bi tako lažje uresničevali skupne interese, tako v občini kot v širši skupnosti.

Ob koncu mi dovolite, da vam ob 35-letnici kolektiva za vaše delovne uspehe iskreno čestitam z željo, da bi v prihodnjih letih bili rezultati še boljše.

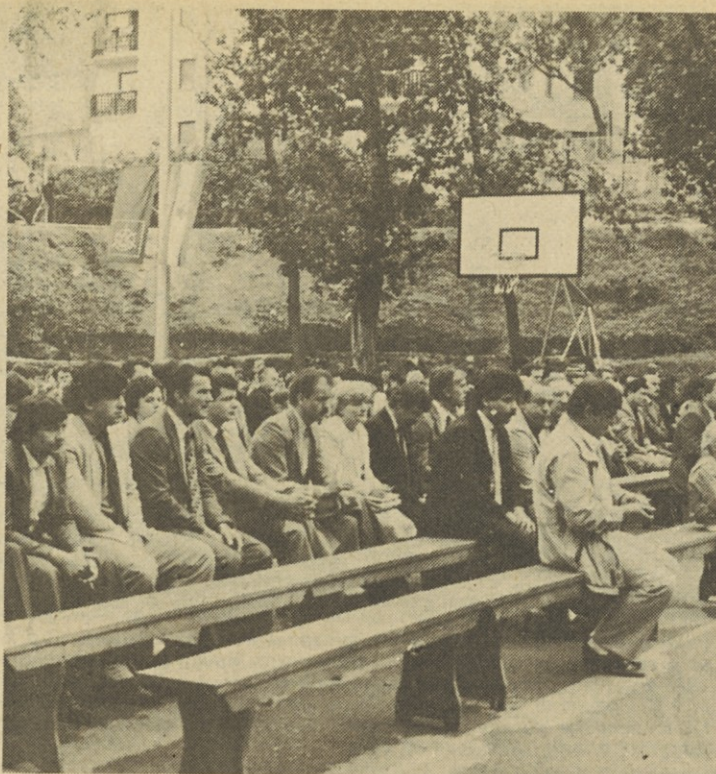
V imenu kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra je semiške Iskraše pozdravil njegov član Miloš Kobe z besedami:

»V veliko zadovoljstvo in čast mi je, da vam lahko v imenu celotnega SOZD Iskre in v imenu njenega poslovnega kolegija k vašemu današnjemu jubileju prisrčno čestitam.

Pot, ki ste jo prehodili v petindesetih letih svojega obstoja, je zaznamovana z nenehno rastjo, z nenehnim snovanjem in ustvarjanjem. To je pot, tako značilna za Iskro in njeno zgodovino, ki je v celoti potrdila pravilnost odločitev za izgradnjo obratov po vsej Sloveniji, zlasti pa še v partizanski Beli krajini, ki je botrovala spočetju idej o slovenski povojni elektronski industriji. Zametki obratov, postavljeni v nekoč industrijsko nerazvito, deviško in proizvodnih pravil nevajeno okolje, ki pa je imelo samo, toda takrat bistveno prednost — neskončno voljo in ustvarjalno energijo — so se vsi uspešno razvili. Tudi Iskra v Semiču je šla skozi trdo šolo proizvodnih navad, skozi vzpone in padce na zahtevnih trgih sodobnega sveta, skozi mnoga spoznanja, odrekanja in preizkušnje. Danes pa se uvršča v

veliko in ugledno tovarno kondenzatorjev v evropskem in svetovnem merilu.

Kadarkoli me je pot zanesla v Semič, sem bil vedno prijetno presečen nad dejstvom, ki bi ga rad ob tej priložnosti posebej omenil. Gre za vašo tehnično ustvarjalnost za inovacijski nemir, za samostojno prizadevnost, ki se kaže v tem, da ste večino strojev, tudi najnovejših z mikroprocesorskimi krmiljenjem naredili sami, z njimi uspešno modernizirali in avtomatizirali proizvodnjo in jih tudi uvrstili v svoje inženirinske ponudbe. Ističasno z večanjem, moderniziranjem in bogatenjem velikoserijske proizvodnje kondenzatorjev je nadvse pomembno, da z inženiringom za kompenzacijske postaje za jalovo energijo, s ponudbo strojev in celih proizvodnih linij vzporedno prehajate na visoke oblike proizvodnje in ponudbe, v katerih dominira znanje in izkušnje. Predvsem to dvojje bo dajalo dolgoročno garancijo za vaš nadaljnji razvoj, ki se bo stalno soočal s svetovno konkurenco, ki pa se razvija in dela v gospodarsko mnogo ugodnejših pogojih. Veseli me, da imate vrsto novih, mladih inženirjev in tehnikov, ki so jim računalniška avtomatizacija, sodobna obdelava podatkov, problemi precizne mehanike, sodobna organizacija proizvodnje in trženja vsakodnevni izzivi, s katerimi se uspešno spoprijemajo. V 35-letni zgodovini tovarne, nastale v nekdanji revni pokrajini, leži tudi odgo-

Iskrini delavci, gostje in krajanji so z zanimanjem spremljali program

vor, zakaj je ta pionirski entuziazem še vedno živ in zakaj se z novimi generacijami vedno znova obnavlja.

Vsa Iskra se nahaja, tako kot celotno slovensko in jugoslovansko gospodarstvo, pred problemom prestrukturiranja in modernizacije svojih proizvodnih programov. Le-to poteka v pogojih neekonomičnega izvoza, v pomanjkanju investicijskih sredstev in kar je najhuje, v pomanjkanju kadrov, oboroženih s sodobnimi pogledi in sodobnim znanjem. V tem procesu se mnoge organizacije v Iskri otepajo s hudimi težavami, ker niso dovolj zgodaj dojele velikih tehnoloških sprememb in se jim še niso ustrezno proizvodno in tržno prilagodile. Ob tem pa bi rad izrazil mnenje, da zlasti v zadnjih letih semiška Iskra izkazuje zgledno in predvsem stabilno rast kljub vsem sistemskim, pa tudi lastnim težavam, ki jih ni malo in ki so razburjale duhove v ožjem in širšem okolju. Rad bi zato poudaril, da predstavlja Iskra v Semiču pomembne steber celotne Iskrine zgradbe, njena proizvodnja kondenzatorjev in inženiringa pa nepogrešljivi del Iskrine dolgoročne programske strategije in še posebej izvoza.

Zato mi, dragi semiški Iskraši, dovolite, da vaši delovni organizaciji ob tem lepem jubileju zaželim še mnogo razvojnih in poslovnih uspehov, vsem vam pa veliko osebnih sreč in zadovoljstva, saj ste na vaše dosedanje uspehe lahko upravičeno ponosni.

Slavnostni govornik na proslavljanju 35-letnice semiške Iskre pa je bil predsednik kolegijskega poslovnega organa Iskre Kondenzatorji Vladimir Zorc.

»Ko so pionirji slovenske elektro industrije že leta 1948 organizirani v inštituti za elektrozeve v znani »rižarni« na Linhartovi cesti v Ljubljani ugotovili, da so temeljni

pogoj za izdelavo kvalitetnih aparatov kvalitetni elementi, da so s tem vzpodbudili začetek razvoja ne samo navitih kondenzatorjev, ki so danes naš osnovni program, ampak tudi večino vseh ostalih pasivnih elektronskih komponent, ki jih proizvaja ISKRA,« je svoj slavnostni govor začel Vladimir Zorc in nadaljeval: »Že po treh letih razvoja in pilotske proizvodnje v Ljubljani pa je delno iz strateških, delno in družbenoekonomskih razlogov prišla odločitev, da se prenese proizvodnja navitih kondenzatorjev v Semič. Natanko 1. aprila pred 35-timi leti so začele prve delavke navijati kondenzatorje v prostorih sedanje upravne zgradbe, ki je bila takrat uprava državnega posestva.

Predolgo bi trajalo, če bi hotel natančno opisati vso dolgo zgodovinsko in razvojno pot naše ISKRE, kljub temu pa je treba nekaj ključnih momentov poudariti, ker so bili odločilni za ves nadaljnji razvoj.

Prvotna zamisel je bila taka, da bi bila proizvodnja razvitih elementov na Inštitutu neodvisna in tekla v takrat ustanovljeni tovarni Telekomunikacije, kamor je spadal tudi novo ustanovljeni obrat v Semiču. S tem je bila nasilno odtrgana proizvodnja od razvoja, ki je še vedno ostal na inštitutu, občutilo se je, da se izdelki prepočasno obnavljajo, tudi novih ni bilo in že takrat je sicer mali nekaj nad 100 ljudi velik kolektiv presodil, da se lahko uspešno razvija le, če sta proizvodnja in razvoj organsko povezana. Po nekaj letih take ločitve se je obrat v Semiču ločil od Telekomunikacij in se ponovno priključil Industriji za elektrozeve in prišel tako do potrebnega razvojnega potenciala. Že naslednja leta so pokazala, da je bila odločitev pravilna in se je začel obrat bistveno hitreje razvijati. Po desetih letih obstoja pa ob priliki prvega večjega integracijskega procesa 1961. leta dobi v naslov tudi iskrino zvezdo. Skupaj z matičnim podjetjem se je pridružil v ISKRO Kranj, vendar se ob nadaljnji konsolidaciji Iskre že naslednje leto izloči iz Industrije za elektrozeve ter postane samostojna delovna organizacija, kar je še danes, le da ima štiri temeljne organizacije in skupne strokovne službe.

Mogoče je dejstvo, da tovarna ni bila že vnaprej načrtovana tehnološko in finančno za določeni program in predvidene zmogljivosti, ampak si je moral kolektiv vseh 35 let in tudi še danes vsak napredek, nov program ali nove kapacitete ustvariti s svojimi lastnimi močmi, vzrok, da je ves čas našel moč in sposobnost ohraniti ime dobrega gospodarja. Tovarna se je razvila v največjega proizvajalca kondenzatorjev v Jugoslaviji. Poleg Iskre so tu še tri tovarne kondenzatorjev za katere lahko trdimo, da so imele začetne pogoje najmanj take oz. boljše, ker so začetno znanje in opremo dobile z nakupom licenc, njihov razvoj pa še daleč ni dosegel naše stopnje. Naredili so napako, ki smo se ji mi izognili. Dokler je bila licenca aktualna so na njen račun dobro živeli, ko pa je proizvod zastarel, ni bilo ne sredstev, ne znanja, ne kadrov, ki bi

(Dalje na 4. strani)

V imenu SOZD Iskre in njenega poslovnega kolegija je semiške Iskraše pozdravil član KPO SOZD Iskra Miloš Kobe

35 let Iskre Kondenzatorji

lahko sledili nadaljnjemu razvoju in zahtevam tržišča.

V Semiču sredstev za nakup licenc ni bilo nikoli, ker je deviz primanjkovalo celo za repromaterial in ravno ta neprestana borba za obstoj nas je prisilila, da smo se velikokrat lotili tudi stvari, ki se jih sicer marsikje ne počenja. DO obvladuje razvoj zelo širokega spektra programa navitih kondenzatorjev, istočasno pa v svojem razvojno-tehničnem sektorju načrtuje tudi opremo za to proizvodnjo. V TOZD Mehanski deli in naprave se ta oprema tudi fizično izdelava, razvijalci in tehnologi pa potem uvedejo celoten postopek v proizvodnjo.

Naj za ilustracijo navedem program TOZD Energetskih kondenzatorjev. Ni ga med vami, ki ne bi tako ali drugače poznal primera »Krupa«. Obtožena je bila Iskra kot sistem, da je dala partizanski Beli krajini najbolj umazano tehnologijo. Da smo prevzeli tisto kar so na zahodu odvrgli, ali zavrgli kot nesprejemljivo in še drago plačali itd. Nihče od pristojnih ustvarjalcev javnega mnenja ni nikoli vprašal Iskre, kako in zakaj je prišla ta tehnologija v Semič. Poskušal bom to razložiti:

V zgodnjih šestdesetih letih je razvojni oddelek v IEV naredil manjšo serijo cos kondenzatorjev impregniranih z naravnim vazelinom. Po kratkem obratovanju pa so začeli vsi po vrsti odpovedovati. Študij inozemskih konkurentnih kondenzatorjev je pokazal, da vsi brez izjeme uporabljajo za impregnacijo askarele, hitro je postalo jasno, da edino taki kondenzatorji lahko prenesejo zahtevne obratovalne pogoje v distribucijski mreži.

Vprašanje je bilo samo, ali osvojiti zahtevno tehnologijo, ki za takratne razmere ni bila enostavna (gre za tehniko visokega vakuum) ali kupiti licenco. Jugoslovansko elektrogospodarstvo in elektroindustrija se teh kondenzatorjev niso mogli odreči in če jih ne bi začeli proizvajati mi, bi jih uvozili. Mimogrede drugi jugoslovanski proizvajalec je za ta program kupil dve licenci. Razvijalci in vodstvo, poudarjam v IEV (takrat kondenzatorji še niso bili v Iskre) so se odločili za lastni razvoj in tudi uspeli. Kasnejše primerjave so pokazale, da je bila naša tehnologija v principu identična z ostalo evropsko ali ameriško. Enostavno povedano, kdor v tistem času ni obvladal tehnologije z askareli, ni mogel biti proizvajalec močnostnih kondenzatorjev, še več Iskra ni imela za takratne razmere zastarelo ali umazano tehnologijo, temveč najboljšo in najmodernejšo. Seveda se je to konec 70. in začetku 80. let z novimi odkritji spremenilo.

V relativno zelo kratkem času enega leta, ko so naše strokovne institucije ugotovile, da impregnacija onesnažuje okolje in, da lahko ogroža tudi zdravje, se je pokazalo, koliko je vredno lastno znanje, oz. neodvisnost od tujih licenc. V začetku lanskega leta smo na priporočilo inšpekcijskih služb askarele kot impregnacijo opustili. To ni bila prepoved, ker za njo ni bilo zakonske osnove, danes pa nam je uspelo, da je praktično ves program obnovljen, seveda z

Letos mineva 43 let od ustanovitve Partizanskih radijskih delavnic 99 d, ki so predhodnik poveljske slovenske elektronske industrije. Od septembra 1943 do osvoboditve so delovale na osvobojenem ozemlju v Starih žagah in v Črmošnjicah, kot enota glavnega štaba. Na dan prireditve ob 35-letnici semiške Iskre je bila v osnovni šoli v Semiču otvoritev razstave fotografij o radiodelavnicah 99 d.

materiali in tehnologijo, ki je zopet uveljavljena in priznana v svetu. S tem ni rečeno, da se čez deset let ta ne bo zopet spremenila.

Danes energetski kondenzatorji že obratujejo s polno zmogljivostjo z novo spremenjeno tehnologijo.

Tako hitro prestrukturiranje bi bilo nemogoče, če se ne bi v vsej svoji zgodovini razvijali predvsem s pomočjo lastnega znanja in strokovnjakov vzgojenih ob delu.

Delovna organizacija danes s programom, ki še zdaleč ni tako enostaven kot je beseda kondenzator, zadovoljuje potrebe na področju elektronske industrije kot so telekomunikacije, zabavna elektronika, energetike in industrije motorjev, področje odprave radiofrekvenčnih motenj, ima pa tudi lastno proizvodnjo industrijske opreme. Vsi ti programi se med seboj ne prekrivajo, ali celo izključujejo, temveč na nek način

Marica Ogulin, Marija Pečavar in Ljubica Čas so v Iskre zaposlene že 35 let. Na slavnostni prireditvi so prejele spominska priznanja delovne organizacije.

dopolnjujejo. Ta medsebojna odvisnost in dopolnjevanje je eden ključnih razlogov za sorazmerno konstantno rast in stabilno poslovanje DO, ki v 35. letih nikoli ni prišla v tako težak položaj, da bi se morala boriti z rdečimi številkami. Če je imel en program težavo na tržišču, zaradi padca konjunktura, ali tehnične-tehnološke probleme, so bili in so tu še vedno ostali trije, ki jih kriza ni zajela hkrati, oz. vsaj ne z enako močjo. Skupaj smo vedno zbrali dovolj moči in našli ustrezno pot iz zagate.

Ko razmišljamo o programski usmeritvi ali bolj modernem prestrukturiranju ne smemo prezreti dejstva, da znanost do danes še ni našla ustrezne zamenjave za kondenzator in da bo v principu še najmanj naslednjih pet do deset let opravljal isto funkcijo kot dosedaj. Na določenih področjih se sicer njihovo število na enoto proizvoda zmanjšuje, istočasno pa ugotavljamo, da se na drugi strani uporabljajo novi in novi uporabniki in vse tržne raziskave kažejo še vedno nekajprocentno rast letne porabe. To seveda ne pomeni, da ni treba v borbi za obstanek na tržišču ničesar narediti. Še vedno in vedno bolj bo treba zasledovati razvojne trende v svetu in jim slediti. Še vedno obstaja vedno prisotna zahteva po čim boljši kakovosti in zanesljivosti, izdelki bodo v bodoče morali biti še bolj profesionalni. Konkurenčno sposobnost bomo obdržali, če bomo proizvajali tako, da bodo naši uporabniki zadovoljni, vendar pa se te zahteve in potrebe vsakodnevno spreminjajo. Glavni atributi teh zahtev pa so: boljše, manjše, cenejše, dodatno pa ne smemo prezreti že močno prisotno zahtevo in potrebo po zaščiti okolja. Faktor, ki smo ga dolgo let podzavestno premalo upoštevali, mora v vseh naših tehnologijah dobiti polno veljavo.

Trdno sem prepričan, da smo vse te zahteve sposobni izpolniti, dokaz za to pa je naša prehojena 35 let dolga razvojna pot, jamstvo so predvsem naši ljudje in strokovnjaki, ki so v tem času s tovarno in v tovarni zrastle.

Ob tem lepem jubileju vsem iskrene čestitke in najboljše želje, mnogo uspehov pri delu in v življenju.

Po kratkem kulturnem programu, ki so ga motile že prve dežne kaplje, je šest Iskrinih delavcev Anica Krašna, Sonja Lovrenčič, Bojan Jakša, Alojz Plut, Franc Štine in Marjan Tomažević prejelo za marljivo in vestno delo državna odlikovanja.

Ljubica Čas, Marija Pečavar in Marica Ogulin, ki v Iskre delajo že od samega začetka, pa so ob jubileju prejele spominska priznanja delovne organizacije. Prireditve je zaključila folklorna skupina »Semiška ohceta«, ki je zaplesala nekaj belokranjskih kol.

Ob koncu uradnega dela programa je bila v avli semiške osnovne šole otvoritev razstave fotografij o radio-delavnicah 99 d.

Popoldne se je prireditev nadaljevala s tovariškim srečanjem, ki so ga občasno motile nevihte, toda proti večeru se je prijetno vzdrušje stopnjevalo, na plesišču je bilo vroče in povsod je bilo čutiti utrip praznika.

V. Ž.

3. seja predsedstva KOS SOZD Iskra

S strpnim dogovarjanjem v skupno korist

Deltino nasprotovanje sprejemu Iskrinih planskih dokumentov delno kaže na okoliščino, da so samoupravni procesi v celotnem Iskrinem sistemu precej moteni. Torej prihaja čas, ko se bo tudi sindikat moral srečati z novimi in drugačnimi načini ter metodami dogovarjanja in sporazumevanja. Predvsem pa se bo v bodoče moral, bolj kot doslej, ukvarjati z delom delegatov.

To je ugotovilo predsedstvo KOS na svoji tretji seji (bila je 14. t. m.), ko so v glavnem obravnavali in razpravljali o negativnem stališču delegacije Delte do predlogov planskih dokumentov, predloženih v potrditev na enajsti seji delavskega sveta SOZD Iskra. Že v uvodu je predsednik KOS Avguštin Ciuha poudaril, da je poldrugoletno, naporno usklajevanje planskih dokumentov potekalo skoraj brez pripomb, tiste pripombe, ki so prišle na komisijo, pa so vse upoštevali. Medtem pa je Deltin predstavnik zagovarjal mnenje, da je njihova delovna organizacija poslala konkretne pripombe in jih komisija ni upoštevala. Zato je zahteval, naj samoupravna delavska kontrola razišče težave okrog teh dokumentov. Prisotne pa je obvestil, da Delta ne bo zavirala procesa sprejemanja planskih dokumentov, toda sama jih ne bo sprejela. Pri tem je dodal, da njihova delovna organizacija s svojo reakcijo ni motila samoupravnih mehanizmov in procesov, kot jim to nekateri očitajo.

V nadaljevanju se je predsednik delavskega sveta SOZD Iskra, Janez Kern odgovoril na nekatere Deltine pripombe in pojasnil potek enajste seje delavskega sveta, predvsem pa potek sprejemanja planskih dokumentov. Kot je dejal, so bili dokumenti predhodno strokovno in samoupravno usklajeni, kar je pogoj, da določena tema lahko pride na dnevni red delavskega sveta. Toda pri vseh točkah sprejema planskih dokumentov je delegacija delovne organizacije Iskra Delta glasovala proti, ne da bi vsebinsko obrazložila svoje nasprotovanje. S pogojevanjem spremembe nekaterih temeljnih samoupravnih aktov SOZD, je Delta onemogočila sprejem vseh treh dokumentov. Zato so bili le-ti sprejeti zgolj začasno. Prav tako je Deltina delegacija glasovala proti vstopu DO Iskra Servis v SOZD Iskra, kljub dejstvu, da je na eni izmed prejšnjih sej delavskega sveta soglasala z reorganizacijo delovne organizacije Iskre Commerce v dve enotni DO. Hkrati pa Delta ni hotela dati soglasja na predlog dopolnitve sklepa o ustanovitvi firme Iskra Delta Computers v Avstriji. Nepripravljenost Delte za sprejemanje kakršnegakoli kompromisa je povzročilo med ostalimi delegati, nekakšno spontano reakcijo, da Delta zavira uresničevanje skupnih interesov, poleg tega pa je zaradi nesprejetja planskih dokumentov ogroženo izvajanje skupnih dejavnosti v OZD skupnega pomena. Zato so delegati delavskega sveta zahtevali ugotavljanje odgovornosti Iskre Delte za kršitev sprejetih samoupravnih splošnih aktov SOZD Iskra. Delavski svet je sprejel soglasno sklep, da morajo o nastalem položaju obvestiti družbenega provobrnilca samoupravljanja in občinske organe.

Predsednik delavskega sveta je ob koncu svoje razprave dejal, da bo nekatere dokumente gotovo potrebno dopolniti in uskladiti, da pa morajo pri tem strpno sodelovati vse delovne sredine, prav tako pa mora tudi sindikat voditi akcijo v tej smeri.

V razpravo se je vključil tudi predsednik Odbora za samoupravni nadzor SOZD Iskra Jože Čebela, ki je pojasnil, da so na zadnji seji Odbora ugotovili, da je bilo samoupravno odločanje pri sprejemanju Iskrinih planskih dokumentov moteno. Zato je Odbor zadalžil poslovodne organe SOZD Iskra in delovne organizacije Iskra Delta, da do 20. maja uskladijo stališča, usklajene predloge pa predložijo delavskemu svetu. Tudi poslovodni kolegij SOZD Iskra je obravnaval omenjene probleme, kot je povedal član kolegijskega poslovodnega organa Pavle Gantar in poudaril, da se morajo delovne organizacije pri sprejemanju planskih dokumentov držati že

sprejetih Iskrinih samoupravnih aktov. Kot smo že omenili, pa se Delta ni strinjala s predlaganim gradivom planskih dokumentov, dopolnitvijo sklepa o ustanovitvi IDC Št. Jakob in vstopom Servisa v SOZD. Hkrati pa je predlagala spremembe in dopolnitve naslednjih aktov: samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Iskra, samoupravnega sporazuma o upravljanju podjetij v tujini in samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko. Sprememba teh aktov pa posledično pomeni spremembo planskih dokumentov, kar pa je dolgotrajen postopek. Zato morajo delovne organizacije upoštevati sprejete samoupravne akte dokler le-ti ne bodo spremenjeni, ali dopolnjeni.

Ob zaključku obravnavane točke dnevnega reda, so člani predsedstva KOS sprejeli naslednje zaključke:

1. Predsedstvo KOS meni, da so bili zaradi delovanja delegata DO Delta na seji DS SOZD, dne 22. 4. 1986 moteni normalni samoupravni procesi. Zato predsedstvo KOS predlaga, da bi v bodoče organizirali krajše izobraževanje delegatov DS SOZD, s katerimi bi poenotili način dela DS SOZD ter se tako izognili problemom, ki nastajajo zaradi nejasnosti v postopkih sprejemanja posameznih odločitev DS; ali samoupravnih splošnih aktov.

2. Predsedstvo KOS zadaljuje predstavnike DPO in DS SOZD, da v demokratičnem dialogu in ob upoštevanju določil samoupravnih aktov SOZD poizkušajo rešiti nastale probleme pri sprejemanju planskih aktov SOZD in pri sprejemanju DO Servisa v SOZD Iskra.

3. Predsedstvo KOS meni, da morajo sindikalne konference DO posvetiti večjo pozornost delu delegacij za samoupravne organe SOZD ter še posebno za DS SOZD. Nesprejemljivo je, da se na sejah DS SOZD težko dosega potrebna večina za moralno delo DS. Zato je potrebno posvetiti tudi pozornost udeležbi na sejah DS.

Delegat DO Delte se ni strinjal z ugotovitvijo, da so bili moteni samoupravni procesi.

V nadaljevanju se je tekla beseda o uresničevanju sanacijskega načrta delovne organizacije Telematika. Kot je povedal njen predstavnik, so sanacijski plan izvajali po posameznih področjih: pridobivanje naročil, notranja reorganizacija, prestrukturiranje in modernizacija proizvodnega programa na osnovi lastne proizvodnje. Rezultati prizadevanj delovnega kolektiva so sicer obrodili sadove, saj je Telematika lansko leto poslovala brez izgub, toda, kot je povedal strokovni sodelavec Slobodan Rajič, je to posledica lanskoletne ugodne strukture naročil in prenosa naročil iz leta 1984 v leto 1985. Dejal je, da bo letošnje stanje delovne organizacije precej kritično in, da sanacija Telematike ni možna brez sanacije same SOZD. Največje probleme pričakujejo letos zaradi pomanjkanja naročil, prestrukturiranja proizvodnjega programa, reorganizacije delovne organizacije in vodenja tovarne in SOZD. Kajti ni enotne politike o sanaciji firme in brez sodelovanja in jasne strategije SOZD glede te problematike, v Telematiki ne bodo sposobni izpeljati sanacijskega programa. Sindikat že dolga leta opozarja na probleme, ki so v okviru tovarne in družbenega položaja, kar pomeni, morajo če hočejo v Telematiki doseči spremembe, maksimalno aktivirati vse sile, da pokrijejo firmo z naročili. Sindikat mora podpreti prestrukturiranje in modernizacijo proizvodnje, predvsem pa morajo doseči kadrovske spremembe in najti ljudi, ki bodo sposobni izpeljati posamezne programe. Hkrati je nujno treba izkoristiti v Iskri nakopičeno znanje in motivirati kreativnost, saj brez ustreznih »kadrov v špiči« ne bo možno izpeljati sanacije niti v Telematiki niti v Iskrinem sistemu. Znotraj sindikata pa bo potrebno razčistiti, kako naj sindikat v takšnem primeru deluje: ali z vidika socialne varnosti delavcev, ali z vidika poslovne politike.

Obisk delovne skupine SOZD Iskra v tovarni AET Tolmin

Iskrin izdelek mora dobiti

Minuli četrtek, 15. maja je bila na obisku v temeljni organizaciji novogoriške Iskre — Avtoelektrike, v tovarni AET Tolmin, delovna skupina naše SOZD Iskra z namenom, da se sooči z uspehi in težavami, z gospodarskim položajem, položajem temeljne organizacije v delovni organizaciji in v občini ter s spremembami, ki so nastale v času med zadnjim in četrtkovim obiskom delovne skupine v AET Tolmin.

Kot je že ustaljena navada in praksa, je o zgodovini, razvoju in predstavitvi tovarne spregovoril direktor Milan Lesjak. To je tovarna z burno zgodovino in visoko obletnico, podjetje Avtoelektra so namreč ustanovili pred 31 leti, 30. avgusta 1955. Obrtniško so pričeli izdelovati avtomobilske vžigalne svečke. Dolgo let so živeljari s poskusno proizvodnjo, ni in ni šlo, saj ni bilo primerne opreme, primernih prostorov. Vendar so vztrajali, čakali so boljše čase, k temu pa jih je vodila skromnost in moč, postati močni, postati pomemben steber razvoja na Tolminskem.

Leta 1962 so postavili prvo proizvodno halo na Poljubinskem polju, žal pa je prišlo že čez tri leta do večje krize, ker se je pojavil na tržišču še en proizvajalec svečk in njihova prodaja se je občutno zmanjšala. Tudi ta kriza jim ni vzela poguma, saj so že nekaj let zatem razširili proizvodni program na oksidno keramiko in termoregulacijo.

S 1. januarjem 1975 leta pa je prišlo do pomembne prelom-

nice. Kolektiv AET se je odločil pristopiti kot temeljna organizacija v novogoriško Iskra — Avtoelektriko, tudi zato, ker so videli nove možnosti uspeha z novim programom — magne-

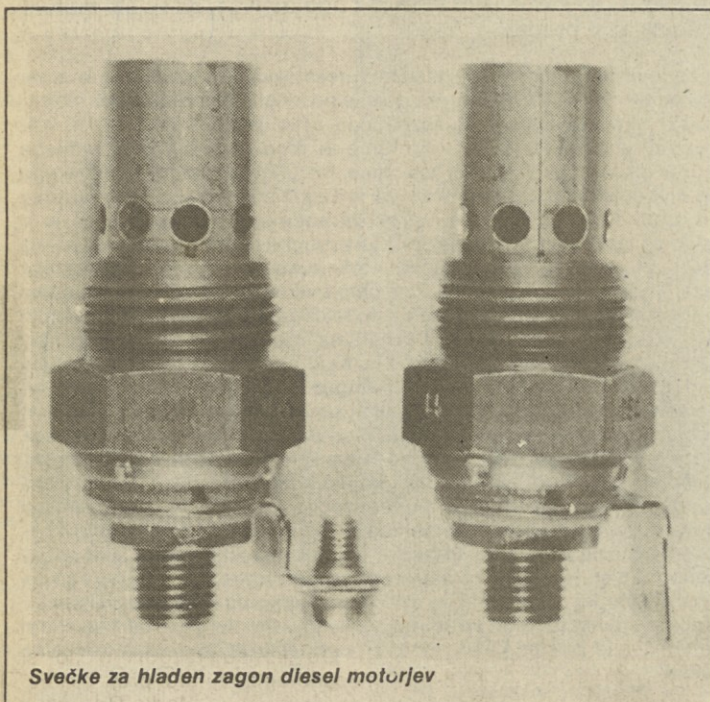
tnim vžigalnikom, ki so ga prenesli iz sedanje tovarne generatorjev in elektronike iz Nove Gorice v njihove proizvodne prostore. Danes predstavlja ta program približno polovico njihove proizvodnje, seveda močno izpopolnjen in že osamosvojen Boschove licence. Ta nov program je narekoval tudi novo investicijo, novo gradnjo, ker močnejšega razvoja si ni bilo moč zamisliti. Maja pred šestimi leti so tako odprli nove sodobne prostore v izmeri 2500 kvadratnih metrov. Sodeč po danes znanih rezultatih je ta investicija povsem opravičena, saj se je povečala proizvodnja, produktivnost je nenehno v porastu in nenazadnje, v njej

je dobilo delo mnogo novih, mladih Tolmincev in okoličanov.

Poleg proizvodnje magnetnih vžigalnikov, ki jih poznajo tudi na tujih trgih, moramo omeniti še dva donosna programa. V mislih imamo njihove svečke za hladen zagon diesel motorjev in kva-

litetno oksidno keramiko. Prav temu programu je bilo na četrtkovem srečanju namenjenih veliko besed, predvsem z vidika podvajanja teh proizvodov v Jugoslaviji, Sloveniji in celo v delovnih organizacijah naše SOZD Iskra. Sicer pa so v zvezi s tem izpostavljenim vprašanjem predlagali gostje iz Ljubljane skupni sestanek z dogovorom o programski usklajenosti v posameznih TOZD. To bi bilo priporočljivo, saj vidijo Tolminci v tem programu perspektivo in obetavnost, z njim pa so že prodrli na zahtevno švicarsko, nemško in druga tržišča.

Pomudimo se za nekaj časa spet pri svečkah za hladen zagon

Svečke za hladen zagon diesel motorjev

V tovarni avtoelektričnih vžigalnih sistemov AET Tolmin je približno 520 zaposlenih. Imajo tri osnovne proizvodne programe: magnetne vžigalnike, sisteme za hladen zagon diesel motorjev ter oksidno keramiko. Kadrovska struktura zaposlenih je dokaj razgibana, saj je v njihovem kolektivu 20 zaposlenih z VS, 16 z VŠ in 63 s SS izobrazbo. Trenutno pa štipendirajo še približno 40 učencev, bodočih strokovnjakov, predvsem tehnične smeri. Po realnih napovedih bodo letos izvozili na tuje trge za prek 2 milijona dolarjev njihovih izdelkov. V lanskem avgustu so praznovali 30-letnico obstoja in delovanja.

tvzdevek – kakovosten

Razgovora ob obisku delovne skupine SOZD Iskra v tolminski Iskri so se udeležili: **Iz SOZD Iskra**, Avguštin Ciuha, predsednik konference sindikata, Tone Orožim, predsednik aktiva zveze borcev, Miloš Pavlica, sekretar DPO, Ilija Medič, Pavle Gantar, člana KPO. **Iz DO Avtoelektrika** Miloš Vodopivec, predsednik predsedstva konference sindikata in Robert Žerjal, glavni direktor. **Iz AET Tolmin**, Milan Kranjc, predsednik delavskega sveta, Janko Rutar, IO OOS, Jože Daksobler, Albin Obleščak in Božo Sarič, člani kolegija ter Milan Lesjak, direktor.

diesel motorjev. Prav z njimi beležijo tudi pomembne izvozne rezultate in že podatek, da so dobro »zasidrani« pri znani angleški firmi Perkins, nam pove dovolj. S kvaliteto njihovih dobav so bili v Angliji tako zadovoljni, da so jim v začetku leta 1985 izročili posebno priznanje, ki so ga Tolminci vzeli tudi, kot obveznost po še boljšem izpopolnjevanju vseh obveznosti do tujih in

domačih kupcev njihovih izdelkov. Na programu svečk so omenili še eno novost, ki je predvsem zanimala člana KPO **Ilijo Mediča**. To je čepna svečka za osebne avtomobile, eno izmed vzorcev pa imajo vgrajeno že na avtomobilu Golf (last Rent a car) in z veseljem so pripomnili, da ta Golf zaradi njihove svečke doslej

še ni obstal...

Zatem je stekla beseda o poslovanju v letošnjem prvem trimesečju. Rezultate so ocenili, kot dokaj ugodne, saj je proizvodnja 10% večja, kot lani v tem času, izvoz pa celo 20% večji in tudi prodaja sledi planskim ciljem. Kljub vsemu pa tudi v tej TOZD ne gre brez težav, ki so

strnjene predvsem v tri poglavitne točke — velika izrabljenost opreme, dokaj slabi izgledi za možnost vlaganja v novo opremo in izredno slaba opremljenost, ki je nujno potrebna za zagotavljanje kakovosti izdelkov (merilna kontrolna oprema). Kot je bilo zaznati iz razgovorov in tudi zagotovila predstavnikov DO, bo ta zadnja pomanjkljivost rešena med prvimi, saj bo dobila prednost v naslednjih investicijskih vlaganjih.

Na razgovorih je bilo slišati tudi ugodne ocene glede sodelovanja TOZD—DO, saj so odnosi čisti, probleme skupno razrešujejo. Tej ugotovitvi sta se pridružila tudi glavni direktor **Robert Žerjal** in predsednik sindikata **Miloš Vodopivec**.

Gostom iz Ljubljane in Nove Gorice so prijazni Tolminci nanizali še vrsto zanimivih, odprtih vprašanj, saj je tri ure trajajoč razgovor res osvetlil vse tiste točke, ki so bile doslej kar nekoliko premalo poznane izven tolminske Iskre. Skozi ves razgovor pa se je kot rdeča nit vlekla beseda kakovost. In prav zato smo uporabili besede člana KPO Ilije Mediča tudi za naslov tega sestavka. To sicer ne pomeni, da je kakovost izdelkov tolminske Iskre slaba, nasprotno, za vzor bi bila lahko marsikateremu proizvajalcu.

Ob koncu razgovora so si gostje ogledali tudi proizvodnjo.

Marko Rakušček

Prenos proizvodnje TOZD Elementi za avtomatizacijo v obrat novomeške ZD Energetska elektronika Bizeljsko

Bizeljsko — 16. maja 1986: Barica Putrih, delavka obrata novomeške TOZD Energetska elektronika je v petek prezela vrvico in s tem simbolično predala namenu prenovljene prostore s proizvodnjo zaščitnih relejev TRB 31. Prisrčni slavnosti, ki so jo pripravili delavci obrata v sodelovanju z matično temeljno organizacijo, so med drugim prisostvovali: predsednik skupščine občine Brežice — Stane Ilc, predsednica izvršnega sveta skupščine občine Brežice — Jelka Barlič, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto — Ivo Longar, direktor LB, Posavske temeljne banke Krško — Dejan Avsec, direktor Novotehne Novo mesto — Niko Galeša, vodja prodaje Iskre-Kibernetike — Jože Bogataj, glavni direktor delovne organizacije — Rudi Pirc, v. d. direktor TOZD Tela — Jože Štemberger s sodelavci, direktor TOZD TENEL — Božidar Zajc s sodelavci in drugi.

1978—1986

Pričetek Iskrine proizvodnje v tem delu Slovenije beležimo že v

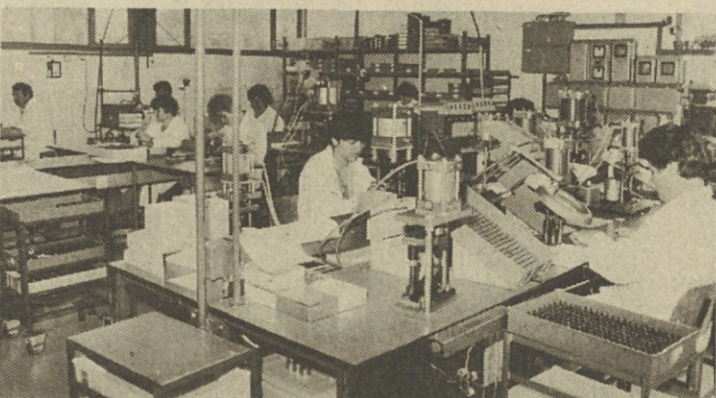
1978. letu. Takratna novomeška TOZD Elektrospojna vezja je morala zaradi povečanja proizvodnje ob hkrati izredno težki prostorski

Božidar Zajc — direktor TOZD TENEL: ... naš obrat postaja pomemben gospodarski element v tem delu Slovenije

Stane Ilc — pred. skup. obč. Brežice: ... na tem mestu bi se rad zahvalil tudi Janezu POŽARJU, blivšemu direktorju TOZD ELA, za osebni doprinos, ki ga je vložil v razvoj obrata na Bizeljskem

Termični pretokovni zaščitni releji TRB 31 so namenjeni za zaščito nizkonapetostnih motorjev pred obremenitvijo. Njihova letna proizvodnja je cca. 45 do 50.000 komadov, od tega jih je 20—25% namenjenih na konvertilno tržišče. Ker je izdelek tržno še vedno zelo zanimiv, saj povpraševanje narašča, se bo glede na možnost zaposlovanja na Bizeljskem in boljše tehnološko ureditev proizvodnje njegova letna prodaja še povečala.

Barica Putrih preda prenovljene prostore za proizvodnjo relejev TRB 31

stisti poiskati izhod v dislociranih lokacijah, med katerimi je bil tudi obrat na Bizeljskem s cca. 350 m² delovne površine. Od začetka pa praktično do petkove predaje relejski proizvodnji, se je v njem odvijala proizvodnja elektrokonfekcije za potrebe matične temeljne organizacije.

Z reorganizacijskimi spremembami v delovni organizaciji Avtomatika v smeri treh lokacijskih zaokrožitev s programskoproduktivnimi vertikalami koncem 1984. leta in intenzivneje v 1985. letu, se je hkrati pojavil proces čiščenja vseh tistih dejavnosti, ki ne sodijo v strateško usmeritev vertikal. Takšno tehnološko zaključeno celoto predstavlja tudi lokacija Savske c. 3 s preostalima TOZD Releji in TOZD Stikalni elementi v smeri tehnološko zahtevnih elementov sestavnih delov in novomeška TOZD Energetska elektronika, ki se je organizirala po referendumski azdružitvi TOZD ELA v TOZD TNN v decembru 1984. leta in katere dejavnost sloni na štirih nosilnih programih: proizvodnja napajalnih sistemov s kompletnim inženiringom, proizvodnja vseh vrst napajalnih naprav (usmerniki, stabilizatorji, statični pretvorniki, varilni izvor), proizvodnja modulnih napajalnikov za potrebe telekomunikacijske, računalniške in podobne opreme, proizvodnja elementov avtomatizacije. Prav zaradi

oizvodne rezultate temeljne in delovne organizacije, temveč predvsem prvi primer uspešnega dogovarjanja ter prenosa neke proizvodnje iz enega subjekta v drugega v okviru delovne organizacije.

Tako po prvih dogovorih na poslovodni ravni delovne in obeh temeljnih organizacij so se v marcu pričela dela na obnavljanju obstoječih prostorov na Bizeljskem, saj proizvodnja omenjenih relejev zahteva posebne delovne pogoje (stalna temperatura, dobra osvetlitev, hidroizolacija tal, čistočo prostorov, itd.), z istočasnim priučevanjem delavcev iz Bizeljskega v TOZD TELA, ki je bilo zaključeno v marcu 1986. leta. V tem času so le-ti ob pomoči delavcev iz Teline montaže izdelali 2710 rele-

jev. Zadnje dni marca pa je bila opravljena tudi selitev potrebne opreme in orodij, čemur so sledila vsa potrebna dela za pričetek redne proizvodnje.

Ko je delo opravljeno in iz proizvodnje pridejo prvi releji, velikokrat pozabimo na vse napore, organizacijske predpriprave in tisoč malenkosti, ki smo jih morali vložiti, da smo dosegli zastavljene cilje. Tako hitro pa teh ciljev ne bi dosegli, če ne bi bilo izredno dobrega obojestranskega sodelovanja in »gonilnih« delavcev v TOZD TELA (Štemberger, Kitak, Mramor, Dolinar, Jeglič), v TOZD TENEL (Zajc, Romih, Hren, Kočevar, Muhič, Ščap) in vseh po vrsti, iz Bizeljskega, še posebno vodja obrata, Rožman.

Š. D.

...in še ogled proizvodnje

Gostje med slavnostno otvoritvijo

Udeleženci 6. proizvodno-delovnega tekmovanja kovinarjev Ljubljane iz TOZD Avtomatske in varilne naprave

Po tekmovanju kovinarjev Ljubljane

Z razglasitvijo rezultatov ter podelitvijo priznanj in nagrad v prostorih Iskrine poslovne stavbe na Trgu revolucije, se je v ponedeljek 21. aprila zaključilo 6. proizvodno-delovno tekmovanje kovinarjev Ljubljane, ki je potekalo ravno v času 10. kongresa slovenskih komunistov in 11. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Izkušnje in razmišljanja, ki se porajajo ob vsakoletnem tekmovanju, so se tudi tokrat strnila v oceno: dosedanja tekmovanja kovinarjev v Ljubljani so opravičila svoj prispevek k večji motiviranosti delavcev, ki se z delom potrjujejo v vsakodnevnem proizvodnem procesu ter s svojim zgledom in sposobnostjo širijo krog tistih, ki tekmovalno razpoloženje prenašajo v delovne sredine. Tako je iz poročila Mestnega sveta ZS Ljubljane, ki je že po tradiciji prevzel vlogo organizatorja, razvidno, da se je v poklicih: strugar, brusilec, rezkalec, orodjar, strojni kovač, konstrukcijski ključavničar, livar, avtomehanik diesel, avtomehanik otto, modelni mizar in obratni električar tekmovalo 228 kovinarjev. Med njimi je bilo tudi osem tekmovalcev iz delovne organizacije Avtomatika oz. TOZD Avtomatske in varilne naprave, ki so tekmovali v skupinah: Vojko Godec (rezkalci), Peter Vodenik, Franci Sotlar, Anton Svobljak in Marjan Bergant (orodjarji), Vladimir Ilić (plamenski varilec) in Daniel Nartnik, Mihael Škerjanec (strugarji). Med delovnimi oz. temeljnimi organizacijami, v katerih je potekal praktični del tekmovanja pa je bila tudi TOZD Orodja. V petek, 15. aprila je v prostorih ročne delavnice opravljalo praktični preizkus znanja 15 tekmovalcev. Delavci Orodjarne pa so pred tem pripravili testne komade in prevzeli šifracijo nalog ter ocenjevanje izdelkov. V komisiji za izvedbo tekmovanja so bili: Janez Radman, Janez Praprotnik in Marjan Nartnik, v ocenjevalni komisiji: Šima Jindrič, Ivan Laznik in Vinko Preskar, šifrant pa je bil Franc Tomšič. Komisije, ki so v skladu z ostalimi merili republiškega tekmovanja ocenjevale izdelke, so si enotne, da so tekmovalci pokazali veliko znanja, ki se iz leta v leto kakovostno izboljšuje.

Če se povrnemo k Iskri, najprej čestitke vsem (skupno jih je bilo iz Iskre 19), ki so se tekmovanja udeležili, da v dneh od 17. do 19. aprila pokažejo svoje znanje. Še posebno Antonu Svobljaku, ki je v svoji skupini dosegel odlično tretje mesto.

Po drugi strani pa se ponovno vsiljuje vprašanje, ki smo ga zastavili že pred leti: ali je v ljubljanskih iskrinih delovnih, oz. temeljnih organizacijah res tako malo kovinarjev, ki bi bili pripravljeni na preizkus tako teoretičnega znanja kot ročne spretnosti?

Osmo, deveto in šestnajsto mesto, na katera so se po zaključku uvrstile Iskrine temeljne organizacije s svojimi predstavniki verjetno ni prav tista prava izkaznica kakovosti dela naših kovinarjev.

Š. D.

VIII. posvet o izvozu v dežele razvitega zahoda

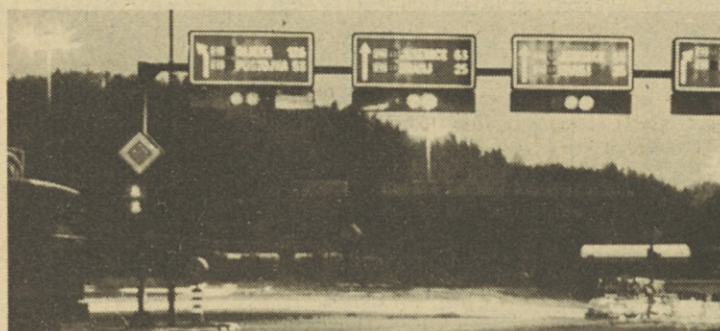
Vse bolj obrobni dobavitelj

Posvetovanje o Iskrinem izvozu na razviti zahod je opozorilo na številne probleme, daleč najhujši pa je ta, da Iskrina izdelčna ponudba nenehno zastareva in postajamo zato vse bolj obrobni in nepomembni dobavitelj.

V zadnjih petih letih je Iskra zaostala za svetovno konkurenco za deset let. Na mnogih področjih smo se pogrezni nazaj na obrobni dobavitelj, dobavitelj izdelkov z zelo nizko strukturo predelave. Značilen je že podatek, da izvozi Iskra na razviti zahod v okviru celotnega izvoza v ta del sveta več kot polovico rotacijskih strojev, 25% so elektromehanski in elektronski sestavni deli, le 14%, so projektorji, terminali, števeci, instrumenti in podobni izdelki, komaj 8% od vsega

izvoza na razviti zahod pa so naprave in sistemi.

Nenehno zastarevanje Iskrine izdelčne ponudbe deželam razvitega zahoda je bila osnovna ugotovitev nedavnega, že osmega posvetovanja o izvozu v ta del sveta, izvoza, ki za Iskro ni pomemben le zaradi pridobivanja deviz, ki jih potrebujemo za uvoz, pač pa predvsem zaradi vključenosti v inovacijske, tehnološke, poslovne in finančne tokove in tudi zaradi pridobivanja novih tržišč. Posvetovanja,

bilo je v prenovljenem Izobraževalnem centru Iskre Delte v Novi Gorici, so se udeležili predstavniki Iskre Commerce, komercial proizvodnih delovnih organizacij in delovne skupnosti SOZD Iskra.

Posvetovanje je opozorilo, da krizne razmere v jugoslovan-

skem gospodarstvu in sistem ekonomskih odnosov s tujino ne spodbujajo Iskrinega izvoza. Prav zato mora Iskra sama, kot velik gospodarski sistem z notranjimi ukrepi pospeševati izvoz, da bi vsaj delno kompenzirala nespodbudno politiko tečaja dinarja in stroškovno inflacijo.

Nama: štiri plodna desetletja

Narodni magazin, ali kot ga zdaj okrajšano imenujemo Nama, praznuje te dni lep jubilej — štiri desetletja delovanja.

Prvo veleblagovnico smo Slovenci dobili leta 1946, v prvi pomladi po vojni, takrat, ko smo bili najbolj v stiski za blago in skoraj ni bilo ničesar ponuditi. Ustanovljena je bila z državnim dekretom in tudi naziv podjetja — Narodni magazin — je verno odražal čas in razmere. Pa se ni prav dolgo obdržal — že po letu dni so ime skrajšali v Na-ma.

Ce še nekoliko pobrskamo po zgodovini, vidimo, da je trajalo skoraj dve desetletji, preden je bila ponudba potrošnega blaga tako bogata, da so zares lahko odprli veleblagovnico v pravem pomenu besede. Tako smo dobili Namo pri pošti v Ljubljani. Najbrž je še danes pojem za slovenske blagovnice, čeprav imamo v Ljubljani in Sloveniji že kar nekaj deset večjih in tudi sodobnejših tovrstnih prodajal.

Toliko o zgodovini tega podjetja, s katerim Iskra sodeluje izredno uspešno že vse od njegove ustanovitve. Seveda se je to sodelovanje krepilo iz leta v leto. Lani je Nama tako na primer kupila od Iskre, oz. od grosistov že za približno 300 milijonov dinarjev Iskrinih izdelkov. Največ je bilo širokopotrošnega blaga. Da bo ta številka letos še precej večja, je moč napovedati že zdaj: samo v prvem četrtletju, je kupila Nama že za 150 milijonov dinarjev naših izdelkov. Na takšno

rast so vplivale tudi cene, kljub temu pa gre za precejšnje fizično povečanje prodaje.

Iskrašče bodo gotovo zanimali tudi bližnji načrti tega prodajnega kolektiva. V Ljubljani bodo blagovnico pri Tromostovju preuredili v prodajalno modnih oblačil, spominkov, kristala, usnjene konfekcije, kozmetike, izbranih pijač in drugih luksuznih artiklov. Še pred tem bodo za Bežigradom nasproti Ljubljanskih mlekar, zgradili nov, sodoben salon pohištva. V načrtu imajo tudi gradnjo velike blagovnice ob Langusovi ulici na Viču,

prisotni pa bodo tudi ob novi železniški in avtobusni postaji in sicer na Masarykovi cesti.

V Škofji Loki bodo povečali sedanjost blagovnice, v Žireh in Gorenji vasi pa bodo skupaj s podjetjem Loka postavili večji trgovini. Novi prodajalni načrtujejo tudi na Trati in v Stari cerkvi na Kočevskem, in še bi lahko naštevali nekatere novosti. Mednje velja uvrstiti tudi sedanjost gradnjo oskrbovalnega centra s skladišči ob Tolstojevi ulici v Ljubljani.

LD

LD

Priznanje na sejmu Tehnika za okolje '86

Na pravkar končanem sejmu Tehnika za okolje so podelili priznanje tudi Iskrini delovni organizaciji Industrija merilne elektronske tehnike iz Horjula.

Ljubljansko Gospodarsko razstavišče je bilo te dni gostitelj že devetega mednarodnega sejma Tehnika za okolje. Prireditelj je bila rekordna: predstavilo se je kar 110 razstavljalcev iz Jugoslavije in šestih tujih držav, ogledalo pa si jo je nad 20.000 obiskovalcev, predvsem mladih.

Iskra se je sejma prvič udeležila pred dvema letoma. Takrat je dobila priznanje DO Kibernetika, Horjulski Iskraši pa so zdaj dobili priznanje za cianidni analizator MA 5400. V obrazložitvi je med drugi rečeno:

Cianidi so zelo strupeni, nevarni ljudem in okolju. Sodobna tehnologija ne more brez njih v galvanski proizvodnji, kalilnicah in sintezi organskih spojin. Nastajajo tudi kot stranski proizvod v rafinerijah nafte. Zato moramo biti zelo pozorni pri ravnanju s cianidi. Dosedanje metode ugotavljanja

in merjenja niso bile zanesljive, kljub njihovi zapletenosti. V industrijskih odplakah se dopušča do 0,1 mg/l, v pitni vodi pa največ 0,02 mg/l, zato so potrebni zelo natančni merilniki. Iskra je začela izdelovati cianidni analizator, ki so ga razvili v sodelovanju s strokovnjaki Fakultete za naravoslovje in tehnologijo UEK, sektorjem kemije in kemijske tehnologije. V instrument je vloženo dveletno raziskovalno delo in vsebuje izvirne rešitve: omogoča laboratorijsko in industrijsko natančno določanje cianida v tekočih, trdih in plinastih vzorcih, deluje pa avtomatizirano. Izredno kakovostne merilne elektrode, avtomatizacija meritev ter originalnost merilnega procesa uvrščajo cianidni analizator MA 5400 med edinstvene, tako doma, kot v svetu.

LD

**Delavkam in delavcem
Name čestitamo ob
visokem jubileju**

Stališča družbenopolitičnih organizacij DO Iskra Delta ob sprejemanju dokumentov SOZD Iskra

Delavski svet SOZD Iskra je na svojem XI. zasedanju dne 22. 4. 1986 med drugim obravnaval tudi planske dokumente SOZD Iskra. Planski dokumenti Srednjeročni plan SOZD Iskra za obdobje 1986—1990, Letni program SOZD Iskra za leto 1986 in Dolgoročni plan Iskra 2000 so bili sprejeti samo kot začasni dokumenti, medtem ko predlog Samoupravnega sporazuma o izvajanju srednjeročnega plana Iskre za obdobje 1986—1990 na področju dejavnosti skupnega pomena ni bil določen.

Dokumenti niso mogli biti sprejeti drugače, ker niso bile na zasedanju navzoče vse delegacije vseh delovnih organizacij, delno pa tudi zato, ker se delovna organizacija Iskra Delta ni strinjala z vsebino predlaganih dokumentov, oz. ker pri določanju predloga Samoupravnega sporazuma o izvajanju srednjeročnega plana ni bila dosežena potrebna večina.

Ne zdi se nam umestno in potrebno, da bi v tem trenutku ocenjevali formalno in vsebinsko pravilnost celotnega postopka oblikovanja, usklajevanja in sprejemanja planskih dokumentov.

Nikakor pa se ne moremo strinjati s stališči, ki so bila izražena na samem zasedanju delavskega sveta SOZD, pozneje pa še v nekaterih pisanih dokumentih in informacijah, da je delovna organizacija Iskra Delta izključno odgovorna in kriva za to, da SOZD Iskra še nima sprejetih planskih dokumentov, kot predpisujejo zakonski predpisi in samoupravni akti.

Se nanj pa se strinjamo z ocenami, da delovna organizacija Iskra Delta moti postopke dogovarjanja in sprejemanja samoupravnih odločitev v SOZD Iskra.

Zato menimo, da je bilo sprejetje sklepa o pobudi za posebne ukrepe v delovni organizaciji Iskra Delta preuranjeno in neumestno in, da je bila informacija, s katero je bila SOZD Iskra dolžna obvestiti pristojnega družbenega pravobranilca samoupravljanja o stanju na področju sprejemanja planskih aktov, napisana nekorektno in tendenciozno.

Prav tako članek v internem glasilu Iskra nepopolno in tendenciozno poroča o zasedanju delavskega sveta SOZD.

Naše ocene o nepravilnem in tendencioznem prikazovanju stanja temeljijo na naslednjem:

- XI zasedanje delavskega sveta SOZD se je začelo z več kot polurno zamudo, ker so sklicatelji morali z naknadnimi pozivi zagotavljati prisotnost delegacij. Kljub vloženim naporom se seje ni udele-

V 16. številki našega glasila z dne 28. aprila letos smo na 12. strani objavili poročilo z XI. zasedanja Delavskega sveta SOZD Iskra. Pričujoča stališča DPO DO Iskra Delta, ki jih objavljamo na tej strani, so njihovi pogledi na način našega poročanja s te seje ter na druge probleme, ki se nanašajo tudi na vsebino XI. zasedanja DS.

Ker sta to problematiko obravnavala tudi že predsedstvo KOS SOZD Iskra in Odbor samoupravne delavske kontrole SOZD in so pogledi na stališča DPO DO Iskre Delte različni, bomo ustrezne odgovore objavili v naslednji številki.

Uredništvo

ežila ena delegacija, zaradi česar je delavski svet lahko sprejemal zgolj pogojne sklepe. Delavski svet se je odločil, da bo nadaljeval z delom in planske dokumente obravnaval pogojno. Med samo sejo se je spreminjal vrstni red obravnave že prej določenega dnevnega reda delavskega sveta SOZD. To se je sicer pokazalo za pravilno, saj so bile tako obravnavane vsaj nekatere točke dnevnega reda, kar sicer zaradi poznejšega predčasnega odhajanja nekaterih delegatov in padca sklepčnosti ne bi bilo mogoče.

- Naša delegacija je bila pravčasno na zasedanju in ga tudi ni predčasno zapustila, temveč je sodelovala ves čas zasedanja delavskega sveta. Pri tem je med drugim posredovala svoje stališče, da ne more glasovati za sprejem planskih dokumentov, ker za to nima pooblastila delavskega sveta delovne organizacije Iskra Delta. Tega pooblastila še ni mogla pridobiti, ker v času od prejema gradiva ni bilo mogoče organizirati seje delavskega sveta delovne organizacije Iskra Delta, da bi se do gradiva opredelili.

- Glede na to, da je delavski svet delovne organizacije Iskra Delta sprejel pobude za uvedbo postopka sprememb nekaterih samoupravnih aktov SOZD Iskra in je bila obravnava teh pobud predvidena na istem zasedanju delavskega sveta SOZD, se je delegacija zdela toliko bolj umestno, da se uveljavlja postopek usklajevanja planskih dokumentov. Ob posredovanju takšnega stališča je bila delegacija delovne organizacije Iskra Delta izpostavljena pritisku. Njeno stališče se je pozneje interpretiralo, ne kot želja po usklajevanju, temveč kot principiarno odklonilno stališče do predloženega gradiva.

Menimo, da je delegacija ravnala v skladu s svojimi pooblastili, samoupravno prakso in v skladu z načelom samoupravnega sporazumevanja.

Potreba po usklajevanju planskih dokumentov je namreč ut-

emeljena med drugim tudi s tem, da delovna organizacija Iskra Delta v postopku priprave planskih dokumentov na ravni delovnih teles ni uspela uveljaviti nekaterih svojih vsebinskih pripomb.

Za boljše razumevanje ravnanja delovne organizacije Iskre Delte in zahteve njene delegacije po dodatnem usklajevanju planskih dokumentov je potrebno navesti nekatera dejstva in okoliščine.

Delovna organizacija Delta, združena v SOZD Elektrotehna in TOZD Računalniki iz SOZD Iskra, sta se leta 1982 združili v enovito delovno organizacijo Iskra Delta. Že ob združitvi je Iskra Delta prevzela od TOZD Računalnikov nemajhne obveznosti nasproti tretjim osebam. Sprejela je tudi samoupravne splošne akte SOZD Iskra ter s tem v zvezi izvajala vse zahtevane samoupravne ter poslovne obveznosti in aktivnosti.

Ob vseh svojih prizadevanjih in aktivnostih v okviru SOZD pa je delovna organizacija Iskra Delta opazala, da dejavnosti v SOZD ne potekajo v duhu zdravega gospodarskega razvoja. Pri tem je delovna organizacija Iskra Delta bila med drugim pozorna na naslednje pojave:

- prepozno se izkazujejo izgube v INO mreži (Iskra Electronics), s tem da še danes ni točnih podatkov o njihovem obsegu;

- isto velja za nastajajoče izgube v OZD doma in pojave pojava gospodarske učinkovitosti znatnega števila delovnih organizacij v SOZD;

- slabo se podpirajo prioritetni programi znotraj SOZD;

- pooblašča s tujo organizacijo za reorganizacijo SOZD in v ta namen izdaja velika devizna sredstva, katerih rezultat ni zadovoljiv in se je pokazal samo v obširnih in neuporabnih smernicah nadaljnje razvoja SOZD Iskra, temelječih na mnenju tuje organizacije, kar vse ne more in ne sme nadomestiti konkretnih predlogov, ki jih morajo na tem področju oblikovati lastni vodstveni in strokovni delavci;

- nosilci tržnih aktivnosti zaradi ustvarjanja svojega dohodka pritiskajo na proizvodne organizacije;

- izdajanje nezakonitih faktur Iskre Commerce Iskri Delti;

- nepravilno registriranje in prenos pravic industrijske lastnine;

- pogosto premalo argumentirani nakupi licenc (ITT-BELL).

Zaradi tega menimo, da je potrebno v dodatnem usklajevanju planskih dokumentov uveljaviti:

- način neposrednega interesnega združevanja sredstev med enakopravnimi članicami SOZD na podlagi konkretnih razvojnih in proizvodnih programov ter ugotovljivih rezultatov;

- zagotavljanje pogojev razvoja in uspešnega dela vseh članic SOZD in SOZD kot celote, posebno glede na dejavnosti vzdrževanja in trženja;

- zagotavljanje nadzora nad dejavnostjo INO mreže s strani delovnih organizacij, ki nosijo posledice te dejavnosti ter onemogočanje nekontroliranega in samovoljnega prelivanja sredstev prek INO mreže.

Družbeno-politične organizacije Iskre Delte ocenjujemo, da je pobuda delavskega sveta SOZD Iskra o izjemnih ukrepih neumestna in neutemeljena, ker še zdaleč nismo mnenja, da je prišlo do nepravilnega vključevanja naših predstavnikov v postopke sprejemanja kakršnihkoli sklepov in dokumentov v okviru poslovanja in dela SOZD Iskra.

Poleg tega ocenjujemo, da niso bile izčrpane možnosti usklajevanja in dogovarjanja glede, morebiti, različnih interesov v okviru SOZD Iskra posebno glede na mesto, vlogo in pomen delovne organizacije Iskra Delta v njej.

Družbeno-politične organizacije Iskre Delte dajemo popolno podporo, tako generalnemu direktorju in vodstvu delovne organizacije, kot tudi samoupravnim organom delovne organizacije ter delegatom v organih upravljanja in samoupravljanja SOZD in menimo, da so vsi naštetih svoje delo do sedaj dobro opravljali.

Ljubljana, dne 8. 5. 1986

Predsednica SAK
OOZK Iskre Delte: Lea Kolar

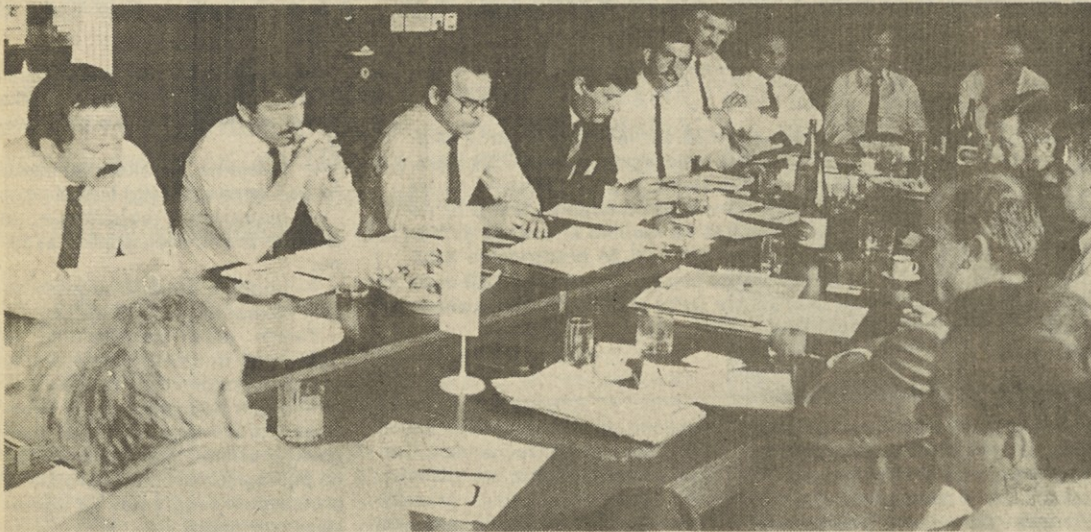
Predsednika KOOS
Iskre Delte: Alma Džinić

Predsednik KOOZSMS
Iskre Delte: Stane Tičar

Predsednik DS
DO Iskra Delta: Peter Tičar

Poti k večji učinkovitosti

Skupni sestanek članov KPO SOZD Iskra s člani

Skupni sestanek kolegijev SOZD Iskra in DO Iskra Kibernetika (foto: A. Boc)

V Kranju so se 12. 5. 1986 sestali člani kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra pod vodstvom predsednika Borisa Lasiča in kolegij direktorjev Kibernetike, ki jih je vodil glavni direktor Peter Kobal. Pri razgovorih sta sodelovala tudi glavni direktor Iskre Commerce Janez Vipotnik in direktor Iskra Banke Fabio Škopac.

V uvodnem pojasnilu je Peter Kobal povedal, da se gospodarski položaj delovne organizacije poslabšuje, saj Iskra Kibernetika zavzema vse nižje mesto v SOZD. Prisotne je seznanil s temeljnimi programskimi usmeritvami na področju energetike, merilno-nadzornih sistemov in robotizacije.

Seminar o NC tehnologiji

NC tehnologija hitro prodira v slovensko industrijo. Uvajanje sodobne opreme in numerično krmiljenih obdelovalnih strojev zahteva nenehno usposabljanje naših strokovnjakov. Zato sta Iskra Kibernetika in nemška firma Index 17. aprila 1986 v Izobraževalnem centru Iskre v Kranju organizirali strokoven seminar. Vabljenne so bile slovenske OZD, ki že imajo, ali uvajajo NC tehnologijo.

Seminarja se je udeležilo 105 strokovnjakov iz 32 slovenskih OZD, med njimi je bilo 50 Iskrašev iz naslednjih DO: Iskra Kibernetika, Iskra Električno orodje, Avtomatika, Kondenzatorji, Avtoelektrika, Center za elektrooptiko, Iskra široka potrošnja in Iskrina srednja šola. Udeležence sta v imenu Iskre pozdravila dipl. ing. Emil Sekne, direktor področja za proizvodnjo in tehnologijo v Iskri Kibernetiki in dipl. ing. Franc Lebar, direktor Iskrine srednje šole.

Tehnični svetovalec firme Index g. Kleiner je v predavanju obdelal kompletno obdelavo majhnih struženih delov enem vpetju, obdelavo najhnikih osi in gredi, dodatno obdelavo struženih delov z vključitvijo freziranja ter uporabo dodatnih krmiljenih osi. Skupaj so si ogledali poučen film: Od stružnega avtomata do avtomatizacije.

V drugem delu je predaval mag. Anton Jenko, vodja CNC

centra v Iskri Kibernetiki. Slušateljem je predstavil naše dosežanje uspehe pri organiziranju NC tehnologije in programiranja. Predstavniki drugih delovnih organizacij so izrazili željo, da bi obiskali Kibernetiko in se seznanili z našimi rešitvami s področja NC tehnologije.

Udeleženci so bili zelo zadovoljni, pokazali so veliko zanimanje za novosti firme Index. Našim kupcem lahko

Index ponudi širok izbor strojev: od klasičnih stružnih avtomatov, do večvretenskih stružnih avtomatov, zlasti pa CNC stružnice ter avtomatizacijo NC stružnic, rezultat so proizvodne celice. Izdelali so tudi nov obdelovalni center za struženje, ki omogoča obdelavo s frezanjem. Strokovnjaki so dobili podrobne podatke, saj sta bila navzoča tudi g. Barth, ki je odgovoren za prodajo strojne opreme v Jugoslavijo,

in Miloš Džakovčki iz firme Kuglex, ki pri nas zastopa firmo Index.

Naslednji dan so bili v Kibernetiki pogovori o potrebah po NC opremi za struženje, kjer so predstavniki firme Index ponudili možnosti za uporabo njihovih strojev. Že v juniju bo dobavljena sodobna NC stružnica GS 30.

ALOJZ BOC
Foto: IVAN OKRŠLAR

negija Iskre Kibernetike

Boris Lasič je menil, da moramo Iskro obravnavati kot sistem, v katerem imamo vsak svoje, vendar tesno povezane naloge. V nadaljevanju je beseda tekla o gospodarjenju in programsko-investicijskih namerah. Dogovorjeno je, da se je treba problemov, na katere imamo vpliv, lotiti bolj odločno

in z večjo odgovornostjo. Ne smemo sprejemati opravičila, da zaradi zunanjih vplivov ne moremo reševati notranjih slabosti.

O zaključkih razgovorov, ki bodo v prihodnje stalnejša oblika dela, vas bomo obvestili.

Nace Pavlin

Tehnologi, oglasite se!

Transportni zaboji Evropa formata

Obiskovalci različnih svetovnih razstavišč že vrsto let lahko opazujejo široko ponudbo transportnih zabojev. Med živobarvnimi skladi iz plastičnih mas pa so v konkurenci ostali le še tisti, ki se ponašajo z oznako EVROPA FORMAT.

Zakaj ta oznaka? Ves sodoben transport ima za osnovo EVRO paletu dimenzij 1200 x 800 mm. In če želimo zaboj prenašati, ali skladiščiti na paleti, potem naj bo takšnih dimenzij, kot je tloris palete, oz. od 1/2 do 1/16 tega tloris, saj je le tako prostor lahko polno izkoriščen. Žal med jugoslovanskimi proizvajalci transportne embalaže še nismo našli nobenega dobavitelja. Zato smo navezali stike z DO IPLAS Koper, ki je pripravljena razširiti svoj proizvodni program. Seveda lahko pričakujemo ugodne cene le ob zadostni količini, zato smo se dogovorili, da s skupnimi akcijami poiščemo ostale interesente.

V DO Kibernetika smo kot najbolj aktualne izločili zaboje z naslednjimi zunanjimi merami (a x b x h):

400 x 300 x 135 (mm)

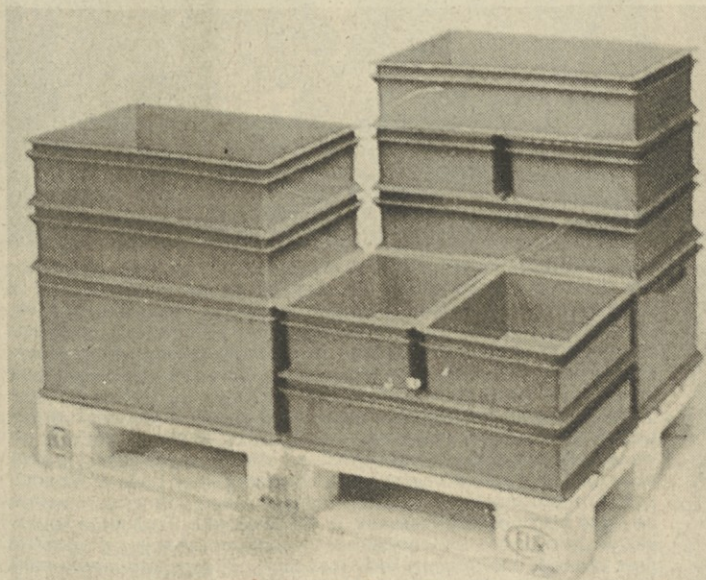
600 x 400 x 135

600 x 400 x 270.

Zaboji naj bi bili brez odprtih sten in dna, z ročaji za prijemanje, iz materiala odpornega na olja, topila in kisline.

Vse, ki se ukvarjate s to problematiko in ste potencialni intereseti za nabavo tovrstne embalaže vabimo, da nam svoje probleme in želje, z navedbo potrebnih količin in eventuelno pripravljenostjo za sovlaganje v orodje sporočite na naslov:

ISKRA KIBERNETIKA KRANJ, Tehnološka služba, 64000 Kranj, Savska loka 4, ali po telefonu na številko 064-22221, interno 3234.

Iskra

Iskra—SOZD elektrokovinske industrije, n. sol.
o.
Izobraževalni center Iskre
610001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temi:

Temelji upravljanja in vodenja v organizacijah

in

Vodenje udeležencev v industrijskem mednarodnem trženju

v času od 5. 6. do 7. 6. 1986 in od 19. 6. do 21. 6. 1986 v Škofji Loki

Temi sodita v prvi okvir specialističnega in periodičnega strokovnega izpopolnjevanja, ki je namenjeno vsem direktorjem tržnih področij in vodjem sektorjev v izvozni dejavnosti Iskre, poslovnim delavcem, svetovalcem, kakor tudi direktorjem poslovnih enot Iskre v tujini ter vodjem komercialnih OZD v delovnih organizacijah Iskre, ki hočejo postati uspešnejši v mednarodnem trženju s poznavanjem različnih organizacijskih sistemov in psihologije trženja.

Vsebina:

1. Temelji upravljanja in vodenja v organizacijah
2. Vodenje udeležencev v industrijskem mednarodnem trženju
3. Poslovni primer — obravnava konkretnega primera nastopa Iskre v tujini
4. Razprava o problemih organiziranosti Iskre v mednarodnem trženju

Vodja programa: Jernej Velkavrh, dipl. ing. el.

Čas in kraj: S prvim delom programa strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 5. 6. 1986 ob 15. v hotelu Transturist v Škofji Loki in bo trajal do 7. 6. 1986 do 18. 15. Drugi del se bo pričel dne 19. 6. 1986 ob 8. in bo trajal do 21. 6. 1986 do 14.

Prijave: Podpisane in potrjene prijavnice pošljite na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o programu lahko dobite pri Jerneju Velkavru na tel. št.: 061/213-213, int. 13-82, o organizaciji seminarja pa pri Sonji Vrhovec, tel. št.: 061/222-212.

Programska sveta 3 in 12 prirejata

Posvet o SMD

elementi in tehnologija za površinsko montažo, ki bo 10. 6. 1986 v PPC Ljubljana, Trg revolucije 3, v veliki dvorani s pričetkom ob 9. Lepo vabljeni.

Površinska montaža elementov je tehnologija, ki v svetu izredno prodira. Japonci jo že množično uporabljajo, zahodne države pa se nanjo že resno pripravljajo.

V Iskri sta to tehnologijo v prednostni program uvrstila dva programska sveta za strateške programe Iskre:

— Programski svet za elektronske elemente

— Programski svet za skupne tehnološke osnove

z namenom to tehnologijo v Iskri čimprej vpeljati, ker brez nje Iskra v svetu kmalu ne bo več konkurenčna. Menimo, da bi s skupnimi močmi v Iskri to tehnologijo sorazmerno hitro osvojili. Namen posveta:

— pregledati stanje v Iskri, tako na področju elementov za površinsko montažo, kot na področju tehnologije in naprav za površinsko montažo

— medsebojno informiranje o tem, katere akcije smo za realizacijo tega projekta že zastavili.

Menimo, da je pravočasno uvajanje te tehnologije v Iskrinih organizacijah izredno pomembno in zato pričakujemo res široko udeležbo Iskrinih razvojnikov ter njihove predloge v razpravi na posvetovanju.

Programski svet 3

11. Delovno tekmovanje kovinarjev severnoprimorskih občin

Solidne uvrstitve Iskrašev

S slavnostno razglasitvijo rezultatov se je minulo soboto, 17. maja v hotelu Eta v Cerknem končalo letošnje 11. delovno tekmovanje kovinarjev iz severnoprimorskih občin Ajdovščina, Nova Gorica, Idrija in Tolmin. Kar 166 strokovnjakov, pretežno mladih, kar moramo še posebej izpostaviti, je v petek najprej opravilo preizkus teoretičnega znanja, potrebno je bilo odgovoriti na vprašanja iz samoupravljanja, varstva pri delu ter iz stroke, za katero so tekmovali, v soboto pa so se v raznih delovnih organizacijah pomerili v praktičnem delu.

Med letošnjimi tekmovalci je bilo veliko število Iskrašev, največ iz Avtoelektrike, iz tovarne delovnih sredstev ter iz Iskre, Spodnja Idrija. Še vedno pa ostane odprto vprašanje, kje tiči vzrok, da na teh pomembnih tekmovanjih ni udeležencev iz Iskre Tolmin in Iskre Bovec. Sicer je splošno znano, da je veliko dobrih strokovnjakov tudi v teh dveh TOZD Avtoelektrike, zakaj se delovnih tekmovanj ne udeležujejo, pa res ne vemo...

Uvrstitve Iskrašev so bile tudi letos solidne. Sicer pa pogledimo po posameznih panogah, kako so se mladi strokovnjaki odrezali. Seštevek točk teoretičnega in praktičnega dela je postregel z uvrstitvijo. Med brusilci je osvojil odlično drugo mesto star »maček« tekmovalj **Dušan Mozetič** iz tovarne delovnih sredstev, **Jure Matošević** iz idrijske Iskre pa je bil peti.

V panogi orodjar je **Marjan Penko** osvojil tretje mesto, njegova sodelavca **Marko Tominec** in **Evgen Besednjak** pa sta zasedla četrto, oz. šesto mesto. **Darko Lampe** je bil 10., **Bojan Pišlar** pa 12., oba sta iz Iskre, Spodnja Idrija. Izmed Iskrašev je med obratnimi

elektrikarji tekmoval le **Metod Hvala** iz Iskre, Spodnja Idrija. Osvojil je odlično tretje mesto.

V poklicu konstrukcijski ključavničar so tekmovali trije iz Iskre Sp. Idrija. **Marjan Černologar** je bil šesti, **Drago Čuk** mesto za njim in **Ivan Simončič** enajsti.

Kar devet fantov iz Avtoelektrike, iz tovarne delovnih sredstev se je odločilo za tekmovalje v poklicu rezkalec, na razglasitvi rezultatov so bili tudi »najvedrejši«, ne toliko zaradi dobrih uvrstitev, bolj zato, ker so dokazali, da znajo, da hočejo, da zmorejo. Pogledimo njihove uvrstitve: **Bogomir Pahor** sedmi, **Zvonko Kavčič** mesto za njim. **Andrej Valetič** 13., **Valter Gorkič**, mesto za njim. **Peter Metlikovec** 18., **Srečko Humar** 21., **Boris Bizjak** 24., **Valter Sulič** 25. in **Božo Pivec**

Marjan Penko (levo) prejema priznanje in nagrado za osvojeno tretje mesto v poklicu orodjar

Rezkalec Bogomir Pahor med izdelavo zahtevne tekmovalne naloge

27. Med varilci v MAG postopku sta bila Iskraša iz Sp. Idrije **Srečko Gnezda** četrti in **Pavel Gnezda** osmi.

Še k strugarjem pogledimo: **Branko Vitez** 12., **Jože Černic** 15., **Oton Saksida** 16., **Iztok Vidrih** 25., **Pavel Prinčič** 33. Vsi so iz tovarne delovnih sredstev. Iz Iskre Sp. Idrija pa so se tekmovalci uvrstili takole: **Florjan Mlakar** 20., **Franc Svetličič** 24., **Viljem Oblak** 36. in **Zdravko Pirih** 42.

Tekmovalje je pokazalo, da so tekmovalci kos najzahtevnejšim delovnim operacijam, kar je najpomembnejša dobrina glede na doseganje delovnih rezultatov pri opravljanju vsakodnevnih del in nalog v posameznih delovnih organizacijah.

Čestitkam, ki so vsekakor deževale, se pridružuje tudi naše novogoriško uredništvo z željo, da bi bilo prihodnje leto še več tekmovalcev, tudi iz tistih TOZD, od koder jih letos ni bilo.

Tekmovalje je omogočila tudi Iskra Nova Gorica, Iskra Tolmin in Iskra Sp. Idrija.

Marko Rakušček

Srečanje mladih tehnikov

Iskra Avtoelektrika Nova Gorica zna prisluhniti mladim, še posebej tistim, ki se zanimajo za tehniko, za novosti na področju elektronike in drugih industrijskih revolucij. Zato je z veseljem sprejela prošnjo mladih tehnikov občin Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija in Tolmin, da bi bila pokroviteljica njihovega vsakoletnega srečanja, ki je bilo minulo soboto, 17. maja v prostorih osnovne šole Milojke Štrukelj v Novi Gorici. Mladi osnovnošolci so se pomerili v spoznavanju proizvodnega procesa, pokazali so znanje v uporabi električnega orodja, v sestavljanju električnih vezij in naprav za elektroniko itd. Ob tej priložnosti so pripravili tudi demonstracijo vrhunskih modelov mini formule ena, Iskra Avtoelektrika pa je poskrbela in pripravila priložnostno razstavo s predstavitvijo najaktualnejših izdelkov.

Marko Rakušček

Minulo soboto, 17. maja je bilo v mladem mestu ob Soči, v Novi Gorici živahno kot že dolgo ne. Srečali so se mladi tehniki, v Avtoelektriki so tekmovali kovinarji-brusilci za čimboljše uvrstitve, pred skupščino občine pa je vse dopoldne potekalo 17. občinsko tekmovanje ekip civilne zaščite in rdečega križa za prvo medicinsko pomoč. Tekmovalje je bilo posvečeno 120-letnici Rdečega križa Slovenije in dnevu civilne zaščite 20. juniju.

Tekmovalja so se udeležile ekipe PMP iz raznih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti novogoriške občine. Pokazale so visoko stopnjo znanja in spretnosti pri obvladovanju veččin iz prve pomoči, kar je zelo pomembno za obrambno moč naše družbenopolitične skupnosti. Seveda nobeno tako, ali podobno tekmovanje ne mine brez udeležbe Iskrašev iz Avtoelektrike. Tudi letos so pokazale zelo dobro usposobljenost in solidno znanje pri nujenju prve pomoči, kar potrjuje tudi doseženo odlično peto mesto med devetnajstimi nastopajočimi ekipami. Poleg čestitk so za nagrado prejele tudi lične spominske značke civilne zaščite. (M. R.)

Novice iz Široke potrošnje

Dogovarjanje v slepi ulici

Dogodki v temeljnih in DO Široka potrošnja prehitujejo drug drugega, vsem pa je bolj, ali manj skupnih cilj — čimprej razdružiti današnjo delovno organizacijo po okusu želja, ki jih je najmanj toliko, kolikor je temeljnih organizacij pa še rešitev, ki jo je ponudilo vodstvo DO. Pobude za sanacijo delovne organizacije, ki s poslovanjem iz leta v leta dokazuje slabšo poslovno uspešnost (lani se je tako tudi z osebnimi dohodki znašla na predzadnjem mestu v SOZD Iskra), segajo že dve leti nazaj, ko je sindikat odločno terjal poseg v neuspešno poskušanje gospodarjenja. Ta družbenopolitična organizacija je nato še večkrat poudarila, da je sanacija nujna — in če reševanje zahteva reorganizacijo, naj se zgodi tudi to. Po domala dveletnem moledovanju se je 18. februarja sestalo vodstvo DPO, samoupravnih in poslovnih organov TOZD in DO Široka potrošnja, obravnavali pa so predlog izhodišč elaborata o reorganizaciji Široke potrošnje. Dokument je bil soglasno zavržen, saj ni predstavljal drugega kot spiska želja brez vsakršne strokovne obrazložitve. Na skupu je bilo zato sprejetih več sklepov, ki so v precejšnji meri izvirali tudi iz spoznanja, da o saniranju DO kot celote še vedno ni možno govoriti, da se temeljne organizacije vse bolj zapirajo v lastne plotove in, da nekatere med njimi že napoveduje lastne rešitve obstoječega stanja. Zato je bil med drugim sprejet tudi sklep, naj vse nadaljnje aktivnosti potekajo dogovorno, organizirano in usklajeno ter, da enostranskih odstopanj od tega dogovora ne sme biti. Pa še nekaj: najodgovornejši ljudje Široke potrošnje so zahtevali nov elaborat, ki naj upraviči strokovno delo ljudi, ki so za to v Široki potrošnji odgovorni. Enotno je bilo namreč ocenjeno, da bi reorganizacija današnje samoupravne povezanosti brez dobrih strokovnih podlag lahko prizadejale veliko škodo.

Kljub takim zaključkom pa se razvoj dogodkov ne ujema z vsebino dogovorov in znova dokazuje, da so v Široki potrošnji sklepi še naprej sprejemani s stisnjenimi figami pod mizo in, da moč temeljnih organizacij prevladuje — ob ustreznih zakulisnih pogajanjih — nad javnimi navedbami družbenopolitičnih in samoupravnih aktivistov. Kako so se reči torej dogajale?

Razbiti elektromotorsko proizvodnjo

Razširjeni kolegij Široke potrošnje, ki je bil na vrsti 14. aprila, je potrdil oceno stanja, kakršno so si potihem ustvarili domala vsi poznavalci razmer: razdruževalne sile so prevladale nad pametnimi, strokovno podprti argumenti. Z drugimi besedami: čeprav vsi razlogi tudi tisti za reintegracijo Iskre govore v prid povezane elektromotorske proizvodnje (v mislih imamo TOZD Elektromotorji Železniki in TOZD Montaža iz Spodnje Idrije) so ambicije posameznih temeljnih organizacij prevladale nad razumom. Na tem kolegiju je namreč vodstvo delovne organizacije jasno dokazalo, da je delitev danes tako, ali drugače povezane elektromotorske proizvodnje lahko dolgoročno pogubna za obe temeljni organizaciji, ki danes za vsako ceno hočeta narazen. Žal argumenti niso padli na plodna tla, saj so se le preveč razlikovali od ambicij iz »baze«. Dokaz: V četrtek, 15. maja, so v TOZD Montaža v Spodnji Idriji brez vsakršnega predhodnega obvestila pripravili referendum in sprejeli sklep, da se izključijo iz Široke potrošnje in organizirajo kot sa-

mostojna delovna organizacija. Odveč bi bilo komentirati, da ta poteza nikakor ni bila v skladu s predhodnimi dogovarjanji v Široki potrošnji, vendar pa je tudi res, da za marsikoga ni predstavljala velikega presenečenja. Na eni strani je taki odločitvi vsekakor botrovalo mnogo prepočasno in neučinkovito poseganje vodstva Široke potrošnje v razreševanje zaostrenih nesoglasij (čeprav se je prav v tem času najjasneje pokazalo, da vodstvo DO lahko počne le tisto, kar ugaja temeljnim organizacijam, za kakršnoli »odstopanja« pa so pristojni le nekateri direktorji temeljnih organizacij). Res je tudi, da od vrha sestavljene organizacije dosti več od nebolečih verbalnih improvizacij — čeprav z načelno nespremenjenimi izhodišči, da bi bilo, denimo, nespametno cepiti elektromotorsko proizvodnjo — Široka potrošnja ni doživela. No, tako »držanje ob strani« se je že obneslo na sezanskem primeru pred dobrim letom dni, ko so v Elektroakustiki z veseljem sprejeli obljubo o pospešeni vključitvi celotne Iskre v dokončno razrešitev in to v najkrajšem času. Od tistega roka je preteklo že dobro leto dni, današnje začasno vodstvo Elektroakustike pa v okviru pooblastil prisilnih upraviteljev napoveduje izdelavo strokovnih podlag za elaborat o razrešitvi problematike (sanacije) TOZD do 31. maja...

Kakorkoli že, v Spodnji Idriji sprejeti sklep je bil sprejet s potrebno večino, prvo reakcijo nanj pa tudi že imamo. V Železnikih, v TOZD Elektromotorji, so se na strokovnem kolegiju odločili za podoben korak; izključitev bodo referendumsko podprli v najkrajšem času. Za dobro »baze« bo torej poskrbljeno kar samo od sebe — z

referendumi bo pameti odkazano pravo mesto!

Konec maja pa še brez planskih dokumentov, vodstva...

Neposredno izjavljanje delavcev kolektiva v Spodnji Idriji (in bližnje v Železnikih) je treba osvetliti še z druge strani. Delavski svet Široke potrošnje — bil je 21. aprila — je minil v znamenju nesoglasja najboljši »kvalitete«. Delegati so namreč zavrnili vse predloge strokovnih služb in sindikata razen poročila o lanskoletnem poslovanju Široke potrošnje. Kar je bilo, je pač bilo, čeprav je Široka potrošnja, kot celota poslovala slabo in pridelala, kot celota za 162 milijonov dinarjev izgube. Tako ni bil sprejet predlog za začasno financiranje dejavnosti skupnega pomena Široke potrošnje, ki je predstavljai nekakšen »nadomestek« plana, ni

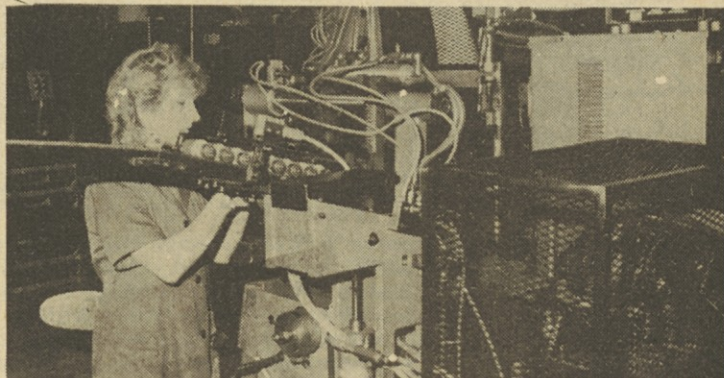
bil potrjen predlog sindikata za podaljšanje veljavnosti mandata v.d. glavnega direktorja Široke potrošnje z obrazložitvijo, da današnji status lahko obvelja še do 31. maja (s soglasjem škofovškega družbenega pravobranilstva samoupravljanja, ki dobrohotno tolerira dejstvo, da je današnjemu v. d. glavnega direktorja Široke potrošnje potekel mandat že v začetku januarja...). Pač pa so delegati soglašali z odpovedjo enega izmed direktorjev področij DO. Čeprav je šlo za področje programa in razvoja, ki bi moral delovni organizaciji v stalnih poslovnih težavah pomeniti izredno veliko, vprašanj ni bilo z izjemo enega, ki pa je ostalo brez odgovora). Morda pa prva odpoved le ni tako usodnega pomena, saj v kadrovske službi DSSS Široke potrošnje že sprejemajo tudi naslednje...

Široka potrošnja danes

Stanje je moč povzeti na kratko: brez glavnega direktorja od 31. maja naprej (če mu današnja pooblastila tak naziv sploh dopuščajo); z direktorji področij, ki jim mandati potečejo junija (večina jih napoveduje, da ne nameravajo ponovno kandidirati, čeprav bi jim zakonske možnosti dopuščale še 6 mesecev »opravljanje dolžnosti«). Brez slehernih planskih dokumentov, tako za letošnje leto, kot za tekoče srednjeročno obdobje, brez jasno rešenega načina financiranja obstoječih dejavnosti skupnega pomena (DSSS, TOZD Prodaja, TOZD Raziskovalni institut) — delavski svet je predlog sprejel s formulacijo, da je za predlog glasovalo šest delegacij (TOZD), tri pa pogojno... Brez koncepta nadaljnjih usmeritev na področju samoupravne organiziranosti, brez konstituiranih samoupravnih organov (čeprav so člani že izvoljeni).

Glede na dogovor, ki so ga sprejeli poslovodni predstavniki DO in SOZD Iskra pa dialog še teče in bo do rešitve slej ko prej le prišlo. O njih bomo poročali, brž ko bo to mogoče.

STANE FLEISCHMAN

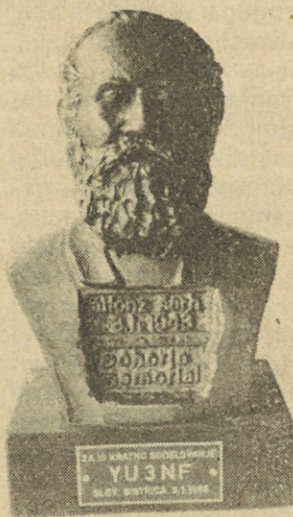
Proizvodnja elektromotorjev: nič več v okviru ene delovne organizacije (sf)

Franc Gorjanc — YU3NF:

»Radioamaterji prispevamo svoj delež k izobraževalni in obrambni vlogi tehnične kulture«

Franc Gorjanc uporablja na tekmovanjih oddajnik majhne moči s pozivnim znakom YU3NF

Doprsni kip Alfonza Šarha — priznanje, ki ga je Franc Gorjanc dobil za 10-kratno sodelovanje na radioamaterskih tekmovanjih »Pohorje memorial«.

Zveza radiomaterjev Slovenije je ena izmed specializiranih organizacij tehnične kulture s programskimi načeli, cilji in nalogami povezovanja, razvijanja in stalnega izpopolnjevanja radioamaterskih dejavnosti s področja elektronike in telekomunikacij. Pred 40. leti so začeli praktično iz nič, danes pa Zveza združuje prek 10.000 članov različnih starosti in poklicev, ki so včlanjeni v 91 radioklubov v vseh občinah SR Slovenije. Skoraj 4.000 radijskih operaterjev vzpostavi letno nad 2.000 kratkovalovnih in ultrakratkovalovnih amaterskih postaj približno 600.000 zvez. To število zvez je omembe vredno, saj je dokaz poznavanja tehničnih sredstev, eksperimentnega, točnega in zanesljivega komuniciranja ter poznavanja »tipkala in mikrofona«. Hkrati pa pomeni prav toliko prijateljskih stikov v vseh smereh, podnevi in ponoči, v vseh letnih časih in na najrazličnejših oddaljenostih, z radioamaterji drugih narodov, držav in kontinentov, ki pa niso samo tehnične narave, temveč so pravo ambasadorstvo med ljudmi.

Eden izmed teh prizadevnih radiomaterjev je tudi Franc Gorjanc, ki deluje s pozivnim znakom YU3NF. Zaposlen je v tehnični slu-

žbi TOZD Terminali. Že od leta 1947 je član radiokluba Iskre Kranj in je doslej dosegel kopico zavidljivih uspehov. Sodi med tiste radioamaterje, ki so redno prisotni na številnih domačih in mednarodnih tekmovanjih.

Med drugim se Franc Gorjanc redno udeležuje tekmovanja »Pohorje memorial«, ki ga vsako leto organizira Radioklub »Pohorski bataljon« iz Slovenske Bistrice. Na njem sodelujejo radioamaterji iz vse Jugoslavije, ki morajo vzpostaviti zveze s 14 kraji v bližnji okolici Pohorja. Tako prispevajo svoj delež k izobraževalni in obrambni vlogi tehnične kulture, ki je seveda sestavni del splošne kulture. Vsakoletno srečanje je namenjeno tudi utrjevanju bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi Jugoslavije, tu se sklepajo številna nova poznanstva in podobno. Prireditelj za desetkratno udeležbo je namreč prejel lepo priznanje — doprsni kip narodnega heroja Alfonza Šarha.

»Z radioamaterstvom sem se začel ukvarjati dve leti po osvoboditvi domovine,« pripoveduje Franc. »Udeležil sem se delovne akcije pri gradnji ceste »Bratstvo i jedinstvo« — delal sem na radijski postaji. Sodeloval sem tudi v drugih akcijah in se udeleževal sprva ekipnih tekmovanj za radioklub. Z leti sem pridobil dovoljenje za osebno kratkovalovno in ultrakratkovalovno radijsko postajo. S tem se mi je odprlo veliko več možnosti za različna tekmovanja doma in tudi zunaj naših meja. Tako sem osvojil že okrog 150 domačih in 15 tujih diplom. Naj jih naštejem samo nekaj, tiste, ki mi največ pomenijo: predvsem sta to diplomi WAC in DXCC, saj sta rezultat večletnega truda. Je pa še veliko drugih pomembnih: »150 UKV amaterjev iz Jugoslavije«, »DLD 200«, »WAYUR«, »Desant na Drvar«, »Dan železničarjev«, »Kozara«, »Ravena«, »Užička republika«, »Dan vezistov JLA«, olimpijska diploma itd.«

Omeniti velja, da je Franc Gorjanc leta 1976 dobil tudi zvezno priznanje organizacij za tehnično kulturo Jugoslavije, leta 1977 brnasto plaketo Borisa Kidriča, poleg tega pa še vrsto občinskih priznanj.

Poleg radioamaterskih aktivnosti, ki so mu prinesle našeta priznanja, je Franc vodil radioamaterske krožke v osnovnih šolah in se lotil tudi konstruktorskih del: izdelal je več primopredajnih postaj in različne merilne instrumente, ki so v pomoč pri radioamaterskih komunikacijah.

Kazimir Mohar

Seznanjanje s teleinformatiko

Gospodarska zbornica Slovenije je vključila v program izobraževanja vodilnih in vodstvenih delavcev iz elektroindustrije Slovenije tudi seznanjanje s teleinformatiko. Po enotedenskem izobraževanju na Brdu pri Kranju so si udeleženci 18. aprila 1986 ogledali relativno sodobno tehnologijo proizvodnje v Iskri Telematiki. Sedanje stanje in bodočnost teleinformatike so jim predstavili strokovnjaki delovne organizacije: dr. Marko Jagodič je govoril o proizvodnem in razvojnem programu, Miha Šubic o zasnovi Sistema Iskra 2000 in razvojnih načrtih v zvezi s tem sistemom, dr. Branislav Popović pa je orisal razloge in osnovne zamisli o organiziranju in ciljih nacionalnega razvojnega programa teleinformatike.

K. M.

Drugi o nas

● Ljubljanski Dnevnik v prispevku z naslovom Mali veliki kolektiv piše o uspehih Iskrine temeljne organizacije Mehanizmi Lipnica, kjer letos praznujejo trideset let dela. Po besedah direktorja Damijana Hafnerja so imeli pred tremi desetletji dvajset delavcev, med katerimi je vsak naredil za takratnih dvajset starih milijonov dinarjev — danes je delavcev 350, vsak pa naredi za 5,7 milijona dinarjev — novih seveda. V tem času so število delavcev povečali osemindvajsetkrat, proizvodnjo pa desetstičkrat. Produktivnost je naraščala za 250, cene za 20, povprečni osebni dohodek je danes 80.000 dinarjev, izvažajo pa v 18 držav v vrednosti 1,5 milijonov dolarjev letno. Uvoz samo s konvertibilnim izvozom pokrije trikrat, imajo lasten razvoj in v zadnjem času 10 novih proizvodov. Samo letos so povečali produktivnost za 15%. Njihovi izdelki gredo dobro v promet. Tako so n. pr. z grško pošto sklenili posel v vrednosti 800.000 dolarjev, jeseni pa naj bi prišel na trg prvi kvarčni urni mehanizem pri nas. List zaključuje, da se s takimi rezultati lahko pohvali le malo naših organizacij.

● Agencija Tanjug je iz Bonna posredovala informacijo o vnovičnih kraja Iskrinega telefona, ki so jo objavila številna sredstva javnega obveščanja. V informaciji je rečeno, da je na mednarodnem sejmu v Hannoveru dobila Iskra še eno izredno priznanje, jugoslovansko gospodarstvo pa še en razlog za razmišljanje. Na sejmu so namreč letos tri družbe z Daljnega vzhoda dobile nagrado »plagiarius« za drzno kopiranje in tatvine Iskrinega telefona ETA-80, ki ga je oblikoval Davorin Savnik. Telefon je tako dosegel svojevrsten rekord. V šestih letih so desing telefona ukradli kar devetkrat. Tako bi se lahko upravičeno znašel v Guinnessovi knjigi rekordov. Dolga in uspešna pot razvoja Iskrinih telefonov od ATA 20 do ETA 80 je bila kronana z neponovljivim Savnikovim designom, ki pa je bil nezaščiten. Nesluten uspeh telefona je povzročil, da ta izdelek predstavlja v bistvu prototip telefona današnjega dne. Ker pa ga drzno krajejo, design pa ni zaščiten, izgubljammo velike vsote denarja. Pri nas izračuna o izgubljenih sredstvih nimamo, v Zvezi republik Nemčiji pa so izračunali, da njihovo gospodarstvo in državo kraja idej stane okrog 5 milijard mark letno. Eden izmed namenov podeljevanja negativne nagrade »plagiarius« za drznejše tatove je ne le, da javnost opozorijo na te »gusarje« temveč, da z zakonodajo pospešijo učinkovite zaščite originalnih avtorjev in proizvajalcev.

● Ekonomska politika je objavila obširen in poglobljen sestavek o slabosti usmerjenega izobraževanja, ki so se pokazale ob desetletni bilanci reforme. Avtor Petar Sitarski v zvezi s tem omenja tudi določeno pasivnost univerz in različne načine lastnega strokovnega izobraževanja delavcev v organizacijah združenega dela. Kot primer navaja tudi Iskro, ki vsako leto organizira posebne programe inoviranja znanja v okviru lastnega izobraževalnega centra. Iskra ima namreč večje potrebe po pridobivanju znanja, kot ga lahko nudi »oficielno« šolstvo. Tako so v Iskri letos

organizirali že 7. zunanjetrgovinsko šolo, 4. razvojnoraziskovalno šolo, 3. šolo za kvaliteto in 2. šolo za projektiranje mikroelektronskih vezij. Lani je vse te oblike Iskrinega strokovnega izpopolnjevanja uspešno zaključilo več kot 500 slušateljev.

● V Delu je izšel prispevek o pomenu in vlogi laserjev v orodjarstvu. Laser se je v začetku sedemdesetih let začel vse hitreje uveljavljati v razvitih industrijah za rezanje, varjenje in površinsko obdelavo materialov. Slovenski orodjarji se zelo zanimajo za uvajanje laserjev v proizvodnjo. Laserski postopek bi uporabljali tam, kjer z dosedanjimi postopki ne dosežejo zadovoljive kakovosti. Orodjarji menijo, da bi jih Iskrin center za elektrooptiko moral večkrat seznanjati z dosežki na področju raziskav laserjev. Priznavajo pa tudi, da brez dobrih strokovnjakov v orodjarstvu ne bodo mogli slediti razvoju novih obdelovalnih postopkov in tehnologij v svetu. Edvard Platovšek, predsednik odbora za orodjarstvo pri splošnem združenju kovinske industrije Slovenije, ki je v začetku aprila organizirala na Ravnah seminar o orodjarstvu meni, da bi laserji lahko nadomestili orodja. Milan Bavec iz Iskre Kibernetike pa pravi, da bo laser v orodjarstvu uporaben kot nadomestilo posameznih orodjarskih postopkov. V Iskri Telematiki bodo laserje uporabljali za opisovanje podatkov skozi steklo na števec.

● Beograjske Večernje novosti so objavile prispevek njihovega dopisnika iz Ljubljane Vlada Zagorca o poslovanju Iskre v letu 1985 in njenih načrtih za leto 1986. Zelo pozitiven in objektivni članek v uvodu govori o rekordni Iskrini devizni žetvi, saj je lani vsak Iskraš »zaslužil« na tujem 7.300 dolarjev. Z dobrim poslovanjem so si delavci Iskre zagotovili tudi večje osebne dohodke. Tako je lanski povprečni mesečni osebni dohodek znašal 56.139 dinarjev in je bil za 102,7 odstotkov večji od povprečja v letu 1984. Čeprav je celotno poslovanje SOZD Iskra že vrsto let »pozitivno« pa se tudi tu v zadnjih letih pojavljajo izgube, ki so pred dvema letoma znašale dobri dve milijardi dinarjev. Lanske izgube so bile za 52 odstotkov manjše in so znašale 966 milijonov dinarjev. Letos v Iskri načrtujejo, da bodo izvozili blaga v vrednosti 271 milijonov dolarjev, kar je za 10% več, kot lani. Od tega bo izvoz na konvertibilno tržišče znašal 170 milijonov dolarjev.

● Številni časopisi so pisali o računalniško vodenem informacijskem sistemu, ki ga je za kongres slovenskih sindikatov pripravila DO Iskra Delta. Tako je Delavska enotnost objavila obširen prispevek o zanimivih izkušnjah v zvezi z računalniki na kongresu. Po besedah direktorja Iskra—Delt Janeza Škrubeja so se v Delti odločili za sodobno obdelavo informacij zato, da bi bili delegati in novinarji na kongresu čim bolj obveščeni in, da bi porabili čim manj papirja.

Iz tujega strokovnega tiska

Pasivno kajenje

Da je kajenje škodljivo zdravju, ni nič novega. Glede učinkov tako imenovanega pasivnega kajenja, to pomeni bivanja v zaprtih in zakajenih prostorih pa so bila mnenja dosle deljena. Po najnovejših raziskavah je tudi pasivno kajenje zelo škodljivo, zlasti za delovno mizo in še posebej pri otrocih in mladini. Raziskave so temeljile na merjenju formaldehida, ki ga vsebuje tobaki dim. Za formaldehid je zdaj nesporno ugotovljeno, da povzroča rakasta obolenja. Po šestih pokajenih cigaretah nastane v približno 50 m³ velikem prostoru in pri običajnem zračenju vsako uro 0,1 ppm koncentracija formaldehida, kar je gornja meja obremenitve. Pri pasivnem kajenju je torej najbolj nevaren strupen plin formaldehid.

Nova celulozna vlakna

Tehniki univerze v ameriškem Ohio so odkrili zanimivo tekstilno vlakno. Gre za nyonska vlakna, ki

so prevlečena s plastjo celuloze. Ta vlaknata kombinacija združuje vpijanje vlage od celuloze, hkrati pa trdnost od nyonskih vlaken. Odkritje bodo patentirali, proizvodnja pa bo potekala v enem samem tehnološkem postopku. Jedro vlakna iz nylona je debelo komaj 20 mikrometrov, celulozna plast pa odebeli vlakna še za nekaj mikrometrov. Možno je proizvajati, tako gladke, kot hrapave niti. Namesto celuloze lahko uporabijo tudi poliestrske prevleke. Izredna ustreznost za uporabo v tekstilu se kaže tudi v tem, da je možno kar 16 različnih vlaken združiti v eno samo.

Ekološke steklenice

Svetovna firma Coca Cola uvaja namesto steklene embalaže novo. Gre za 2-litrsko steklenico iz umetne snovi (polietilentereftalat), ki ustreza novim ekološkim predpisom. Dosedanje steklenice je firma lahko napolnila do petdesetkrat. Novo embalažo je potrebno ob kavciji tudi vračati, vendar je firma ne uporabi več. Embalažo v tovarnah zmehčajo v granulato in znova obdelajo v »steklenice«.

Sončni zepelin

Palestinski inženir Gabriel Khoury, ki je študiral na londonski univerzi, predvideva, da bodo zračni promet v prihodnje spet obogatili zepelini. Izdelal je načrt za 80 m dolgi sončni zepelin, ki bo imel hitrost 100 km na uro in bo lahko dnevno preletel ob sončnih dnevih 600 km. Zepelin bo poganjala solarna energija, vzlic temu pa bo imelo vozilo še pomožni motor zaradi stabilnosti pri slabem vremenu. Posebna prednost sončnega vozila bo konstantna teža, kar sedaj ni bilo mogoče pri zepelinah z uporabo pogojskega lahkega dizelskega olja, ali težkega plina.

Novi računalniki

Na nedavnem velesejmu v Hannoveru je razstavljal na skromnem prostoru tudi škotski profesor Desmond Smith. Na prvi pogled so obiskovalci imeli vtis, da profesor predava elemente iz fizike. Toda eksperimenti so obsegali novo vrsto mikroelektronskega vezja, tako imenovane optične računalnike. Ta bodoča generacija računalnikov bo delovala na temelju svetlobnih valov. Jedro vezja je

kristal iz cinkovega selenida, ki ima posebno fizikalno lastnost, imenovano optično bistabiliteto. Demonstracija profesorja Smitha in njegovega tima iz Edinburga je vzbudila veliko pozornost pri industrijskih pa tudi vojaških krogih. In še nekaj. Z novim odkritjem bo evropska znanost prehitela ameriško in japonsko

Pilule namesto injekcij

Z novo vrsto plastičnih pilul menijo biokemiki, da bo možno mnogo bolj učinkovito zdravljenje človeškega organizma. Na zasedanju ameriškega društva kemikov v New Yorku so objavili, da naj bi posebna pilula z medikamenti neovirano prešla skozi želodec in tanko črevesje. Šele v debelem črevesju bi bakterije raztopile ovojnico in tako bi zdravila lahko učinkovala na krvni obtok. Uživanje takšnih pilul bi nadomestilo dosedanje injekcije, kot npr. insulin pri diabetikih, ali tablete proti bolečinam.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
ing. Vladimir Klavs

Študij v Sovjetski zvezi

»Tako sem iz Kranja odšel v Elektrotehno v Ljubljano,« je nadaljeval svoje spominjanje naš sobesednik, »kjer pa sem ostal samo do jeseni 1946. leta. Podjetje Elektrotehno sem vodil kar sam, ker je bil naš direktor po večini na poti in je po Evropi nabiral različni elektrotehnični material, potreben za obnovo naše industrije. Bil je zelo sposoben za takšne akcije.

Jeseni 1946. leta sem povsem slučajno izvedel, da zbirajo kandidate za študij v Sovjetski zvezi. Odšel sem na Centralni komite, kjer so izbirali kandidate za študij in izrazil željo, da bi tudi sam rad študiral. Ker je politično ekonomijo želelo študirati že preveč kandidatov, so mi zato predlagali, naj grem študirat elektrotehniko, saj so zanjo imeli prosto razpisano štipendijo, kandidata zanjo pa nobenega. Bil sem zadovoljen.

Takrat sem imel srečo, da je tedaj prišla slovenska industrija pod direkccijo za elektroindustrijo, ki je imela svoj sedež v Zagrebu. Zagrebško direkccijo sem prosil za razrešnico in, ker sem imel ustreznega namestnika, so mi razrešnico tudi dali.

Moj namestnik je bil namreč Silvo Hrast. Hrast je bil namreč takrat vodja Elektrotehne v Mariboru. Bil je diplomiran elektrotehnik in kot tak je povsem ustrezal mojemu delovnemu mestu. Tako sem 1946. leta odšel s skupino drugih študentov na študij radiotehnike v Sovjetsko

zvezo. Moje prvo študijsko mesto je bilo v Leningradu na inštitutu »Bonč-Brujevič« za radiotehniko. Ko smo se po prvem šolskem letu vračali domov na počitnice, je imel pretežni del študentov zaradi izredno hudih razmer v Sovjetski zvezi (slaba prehrana) zasenčena pljuča in vprašljivo je bilo, če se bomo sploh še vrnili nazaj na študij v Sovjetsko zvezo. Doma smo si opomogli in naslednjo jesen smo se spet vrnili na študij v Sovjetsko zvezo, vendar ne več v Leningrad, kjer ni bilo ugodno podnebje. Mene so hoteli poslati v Odeso, vendar sem se temu uprl, hotel sem študirati v Moskvi in sem to tudi dosegel.

Dokaj hitro smo se seznanili z ruskim jezikom. Če smo imeli prvo leto v Leningradu Jugoslovani svojo posebno skupino, smo drugo leto že pripadali običajni ruski skupini študentov v Moskvi. Tam smo opravili vse izpite, zaključil sem letnik in sem resolucijo Informbiroja pričakal prav na dan, ko sem šel na naše moskovsko veleposlaništvo, da bi dobil vizum za pot na dopust domov.

Resolucija Informbiroja je bila za nas hud udarec. Že prej smo čutili, da se nekaj pripravlja, vendar nismo natančno vedeli kaj.

Ko smo prebrali resolucijo, smo soglasno ugotovili, da njene obtožbe ne morejo biti resnične in smo sklenili počakati do polnoči po moskovskem času, ko smo lahko poslušali poročila radia Beograd, ki je objavil resolucijo Informbiroja in zatem tudi

izjavo našega Centralnega komiteja. Zato smo želeli oditi čim prej domov. Ko smo dobili vizume, smo odšli.

V Beogradu so nam ob vrnitvi pobrali potne liste in dali samo potrdila namesto osebnih dokumentov. Že takrat nam je bilo jasno, da se v Sovjetsko zvezo ne bomo več vrnili. Zato smo nadaljevanje študija vpisali na ljubljansko tehniško visoko šolo, kot je bil takrat organiziran tehniški del študija ljubljanske univerze.

Na prvi partijski univerzitetni konferenci so me izvolili za partijskega sekretarja tehniške visoke šole. S tem sem hkrati postal tudi predsednik mladinske organizacije in član univerzitetnega biroja mladinske organizacije. Nekaj let sem bil potem tako precej angažiran s političnim delom in sem komaj zmagoval študij, zaradi česar se mi je študij tudi zato precej zavlekel.

Kot starejši absolvent sem se nato zaposlil na Inštitutu za elektrozeveze pri Rudiju Jančarju. Podobno so se tako zaposlili tudi moji kolegi.

Najprej sem delal v laboratoriju za merilne instrumente. To je bil začetek moje strokovne poti.

Začel sem jo tako leta 1951. V laboratoriju sem delal pri ing. Jenku. V nekem smislu sem torej začel spet delati na Inštitutu za elektrozeveze, ki je pozneje postal del velike Iskre, v kateri sem pravzaprav že leta 1945 začel svojo pot.

Spomine na svoje začetke v Kranju pa sem na kratko objavil tudi v slavnostni številki revije Iskra ob Iskrini desetletnici 1956. leta. Tako-le sem takrat zapisal:

Primer Iskre nazorno kaže, kolikšna ustvarjalna moč je v ljudeh, ki v svojem stremljenju vedo, kaj hočejo. Še ko je bil okupator v bivši LGW in je v poslednjih naporih skušal mnoge naprave, oz. stroje odpeljati, so znali člani kolektiva to preprečiti in ohraniti dragoceno opremo za delo pod novimi pogoji po osvoboditvi. Ne da bi čakali na navodila, ali ukrepe novo nastale ljudske oblasti, so v tovarni izbrali začasno vodstvo in ukrenili vse potrebno, da se je tovarna v najbolj kritičnem obdobju ohranila neokrnjena.

V letu 1945 se je bilo treba odločiti za delovni program. Oprema tovarne je narekovala, naj obsega program finomehanske in elektrotehnično stroko.

V to smer se je usmerila vsa dejavnost. Konstruktorji so z veliko vnamo in požrtvovalnostjo prijeli za delo, za njimi orodjarji in ves kolektiv. Že po preteku pol leta je slavil kolektiv Iskre svojo prvo delovno zmago, svoj prvi serijski proizvod. Temu so sledili novi uspehi in danes je Iskra poznana že daleč izven meja Jugoslavije.

Še to v imenu vseh bivših Iskrašev, ki so bili pred časom člani Iskre: naj nam sedanji člani kolektiva Iskre dovolijo, da se z njimi veselimo vseh dosedanjih in tudi bodočih uspehov, ki jih bo delovni kolektiv Iskre nedvomno še dosegal.

Vladimir Klavs s kolegi med svojim študijem v Sovjetski zvezi

PREŠERNOVA DRUŽBA

61000 LJUBLJANA, Cpekarska 4a
Telefon 218 909

ZAKLADNICA USPEŠNIC PREŠERNOVE DRUŽBE (od 7 do 12)

Prvi letnik naše zbirke **ZAKLADNICA USPEŠNIC (od 1 do 6)** je izšel v visoki nakladi 12.000 izvodov in je že nekaj mesecev razprodan. Odkod tako velik uspeh zbirke? Njene odlike so bogata vsebina, velika umetniška in pripovedna moč vseh del, lepa oprema in še kaj – predvsem pa: **NASLOVE JE POMAGALO IZBRATI NAD 2.000 ČLANOV PREŠERNOVE DRUŽBE.** Zato je resnično vaša zbirka – zbirka bralcev.

Tak je tudi drugi letnik, v katerem spet izide šest naslovov v osmih knjigah. In spet je članska cena mnogo nižja od prodajne cene, in tudi tokrat je cena pred izidom mnogo nižja, kot po izidu v maju 1986.

Do izida je cena za člane Prešernove družbe (na-ročnike naše Redne letne zbirke) 8.900.– dinarjev, prodajna cena pa 10.900.– dinarjev. Za naše člane je torej kar 2.000.– dinarjev članskega popusta.

Arnold Krieger – **MLADA LJUBEZEN** – 2 knjigi

Emil Ludwig – **KLEOPATRA** – 1 knjiga

Prosper Mérimée – **CARMEN** – 1 knjiga

Émile Zola – **THÉRÈSE RAQUIN** – 1 knjiga

Alberto Moravia – **CIOCIARA** – 2 knjigi

A. J. Cronin – **ANGELI NOČI** – 1 knjiga

REDNA LETNA ZBIRKA 1987

Izide 3. decembra 1986

1. **PREŠERNOV KOLEDAR 1987,**
2. **Luj Šprohar – TUDI JAZ VIDIM** – nagrajeni roman,
3. **Anton Ingolič – ZGODILO SE JE** – kratka proza – knjižni dar,
4. **Mimi Malenšek – POČITNICE V BAYANGI** – mladinski potopis,
5. **Andrej Seliškar in Tone Wraber – TRAVNIŠKE RASTLINE NA SLOVENSKEM** – barvno ilustriran priročnik in
6. **Vladimir Utvič – VELIKE IN MALE BOLEZNI ČLOVEŠTVA** – poljudnoznanstveni priročnik.

Cena zbirke do 30. junija 1986:

broširana – 2.300.– din
vezana – 3.500.– din

Cena od 1. julija 1986 dalje, ko bo zaračunan tudi knjižni dar:

broširana – 3.400.– din
vezana – 4.900.– din

Šestnajsto srečanje Zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije Osrednja proslava bo letos 4. julija na Brdu pri Kranju

K r a n j — Letošnje, 16. srečanje Zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije bo od 2. do 4. julija letos v naši republiki, z osrednjo prireditvijo na Brdu pri Kranju. Gostitelj letošnjega srečanja, ki poteka pod geslom »Bratsvo in enotnost« je republiška konferenca ZRVS Slovenije, poleg udeležencev iz naše republike pa se bo srečanja udeležilo tudi 950 rezervnih vojaških starešin iz vse Jugoslavije. S tem druženjem se namreč utrjujejo vezi med prebivalstvom naše domovine in se dogovarjajo o nadaljnjem sodelovanju pri strokovnem delu.

Tako za 3. julija načrtujejo osrednji posvet v republiškem

centru za obrambno usposabljanje v Poljčah, na katerem bodo sodelovali funkcionarji zveznih in republiških teles ZRVS. Drugi gostje pa bodo obiskali predstavnike organizacij ZRVS po krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter si tako izmenjali izkušnje.

Osrednja proslava bo 4. julija ob dnevu borca, kjer bo tudi zbor aktivistov Gorenjske, organiziran z bogatim kulturnim programom. Republiške in pokrajinske delegacije ZRVS bodo razdeljene v skupine po 45 članov in bodo gostje 23 slovenskih občin. Del jih bodo sprejeli tudi na Gorenjskem in sicer 45 iz Vojvodine v kranjski občini in prav toliko iz Hrvaške

v škofjeloški občini. Ljubljanske občine bodo sprejele 225 udeležencev srečanja iz Črne

gore, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Makedonije in Srbije. Janez Kuhar

Uspel skupni koncert

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Tone Čufar z Jesenic je pripravilo v gledališču Tone Čufar na Jesenicah skupni koncert treh pevskih zborov. Koncertni večer je pričel moški pevski zbor KUD Davorin Jenko iz Cerkelj pod vodstvom Jožeta Močnika, nato je nastopil Študentski mešani pevski zbor iz Kamnika pod vodstvom Janeza Klobčarja in kot tretji Akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja, pod vodstvom Tomaža Faganela.

O problematiki zborovskega petja na Slovenskem pa je spregovoril Franc Demšar, predsednik Gorenjskega pevskega združenja ter bil mnenja, da je še vedno veliko pevskih zborov in tudi zadostno število poslušalcev takšnega petja. Vsakemu zboru je podelil priznanje in čestital za odlično uvrstitev na letošnjem tekmovanju »Naša pesem '86«, ki je bilo v Mariboru. Na kraju pa je vsem štirim zborom tudi za v prihodnje zaželel veliko uspehov pri negovanju pevske kulture na Gorenjskem.

J. Kuhar

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.
TOZD Tovarna antenskih naprav — Antene, n. sub. o.

Vrhnika, Idrijska c. 42

Komisija za delovna razmerja objavlja dela in naloge

1. Vodja nabavno-prodajne službe

- Pogoji: VII., ali VI stopnja izobrazbe, ekonomske, tehniške ali organizacijske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 3 mesece
- OD približno 154.000.- din
- aktivno znanje tujega jezika

2. Razvijalec I

- Pogoji: VII., ali VI. stopnja izobrazbe, smer elektrotehnika — elektronika
- 2 leti delovnih izkušenj na ustreznih delih
- poskusno delo traja 3 mesece
- OD približno 135.000.- din

3. Konstruktor I

- Pogoji: VI. stopnja izobrazbe, smer strojništvo
- 3 leta delovnih izkušenj na konstrukciji
- poskusno delo traja 3 mesece
- OD približno 126.000.- din

4. Konstruktor II

- Pogoji: VI., ali V. stopnja izobrazbe, smer strojništvo
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 119.000.- din

5. Tehnolog II

- Pogoji: VI., ali V. stopnja izobrazbe, smer elektrotehnika — elektronika, strojništvo
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 119.000.- din

6. Vodja vzdrževanja

- Pogoji: V. stopnja izobrazbe, smer strojništvo
- 3 leta delovnih izkušenj

- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 119.000.-din

7. Vzdrževalec I

- Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer kovinarstvo in strojništvo
- 3 leta delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 105.000.- din

8. Vzdrževalec II

- Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer kovinarstvo in strojništvo
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 92.000.- din

9. Orodjar I

- Pogoji: IV. stopnja, smer orodjar
- 3 leta delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 105.000.- din

10. Orodjar II

- Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer orodjar
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 2 meseca
- OD približno 92.000.- din

11. Tehniški risar

- Pogoji: IV. stopnja izobrazbe, smer tehniški risar
- 1 leto delovnih izkušenj
- predhodni preizkus znanja
- OD približno 80.000.- din

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA TOZD Antene Vrhnika, Idrijska c. 42, Splošno upravni službi.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

V spomin

Lojzetu Pajku

Tako nepričakovano si odšel od nas, poln želja in načrtov za prihodnost s sodelavci ožjega strokovnega kolegija naše temeljne organizacije. Več kot 20 let si bil med nami, ves čas z odgovornimi nalogami analitsko knjigovodske službe. Budno si spremljal vse stroške in pravočasno opozarjal in usmerjal na pravo smer. V tem obdobju je TOZD zrasla iz majhnega kolektiva v

močno temeljno organizacijo, za naše okolje s 480 zaposlenimi. Skozi celotno to obdobje si sodeloval v samoupravnih organizacijah in družbeno-političnih organizacijah. V kolektivu in širšem področju Krajevne skupnosti si bil priljubljen, cenjen krajan, ki je vsakomur rad pomagal s svojim delom, še posebno na elektrotehničnem področju. Ljubil si naravo, bil dolgoletni član lovske

družine in še posebno aktiven na tem področju. Z veseljem si se pripravljaj na skorajšno upoko-
ojitev v prihodnjem letu, toda odšel si pred tem. Usoda je hotela, da si prav tistega dne odšel poslednjič krmit srnjad in tam tudi dočakal smrt. Ostal boš globoko v naših spominih, kot dober tovariš, sodelavec, krajan, kateri ni želel napraviti krivice, če že dobrega ni mogel storiti. To je bil tvoj lik.

Hvala ti za vse!

Kolektiv ISKRA
TOZD ŽUŽEMBERK

Zahvale

Ob izgubi drage mame

Francke Bohinec

se zahvaljujeva sodelavkam in sodelavcem iz montaže in pakirnice v Tovarni števec za izrečena sožalja in denarno pomoč

hčerka Snežna in sin Dominik Bohinec

Ob boleči izgubi drage žene in mamice

Frančiške Debeljak

se iskreno zahvaljujeva vsem sodelavcem iz TOZD TEA za izrečeno sožalje, darovani venec in proste dni, ki ste mi jih poklonili, da sem jih preživel ob svoji bolni ženi

mož Franc in sin Matjaž

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi mojega dragega očeta

Vinka Brusa

se vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Števci — umerjevalnica in posebni števci, iskreno zahvaljujem za darovano cvetje, venec in izražena sožalja

sin Janez Brus

Ob smrti najinega dragega očeta

Franca Kopača

se iskreno zahvaljujeva sodelavcem iz DO ERO in TOZD ATC Iskre Telematike za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Franc Kopač in hčerka Mira Štern

Ob smrti najinega očeta

Franca Perča

se iskreno zahvaljujeva sodelavcem iz TOZD INSTRUMENTI in ŠTEVCI, za izrečena sožalja, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti ter za denarno pomoč

Ivanka in Stane Perč

Ob boleči izgubi mojega očeta

Karla Topole

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Iskra ŠIPO — TOZD Prodaja Ljubljana — za darovani venec, spremstvo na njegovi zadnji poti in izraze sožalja

hči Vera Deželak

Zahvala

Sodelavkam in sodelavcem iz Tovarne števec se iskreno zahvaljujem za prekrasno darilo, čudovit šopek in najlepše želje ob odhodu v pokoj. Zahvaljujem se tudi sindikalni organizaciji za denarno pomoč v času moje bolezni. Vsem želim mnogo sreče in še veliko delovnih uspehov

Angela Vrhovnik

Iskra

Iskra — Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o. TOZD Tovarna televizijskih sprejemnikov — TV Pržan, n. sub. o.

61000 Ljubljana, Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

— prevajalca knjižničarja

Pogoja: visoka izobrazba filozofske smeri, aktivno znanje angleškega in nemškega jezika, 1 leto delovnih izkušenj

— kemijski tehnik

Pogoja: višja, ali srednja izobrazba kemijske smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— konstrukterja

Pogoja: srednja izobrazba strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— referenta deviznega prometa

Pogoja: srednja izobrazba ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj

— ekonomskega tehnika za dela v računovodstvu

Pogoja: srednja izobrazba ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— administratorja

Pogoja: srednja, ali poklicna izobrazba upravno-administrativne smeri zaželeno delovno izkušnje

— finomehanika

Pogoja: poklicna izobrazba, 1 leto delovnih izkušenj

— strojnega mehanika

Pogoja: poklicna izobrazba, 1 leto delovnih izkušenj

— glavnega kuharja

Pogoji: poklicna šola gostinske smeri, opravljen tečaj higienskega minimuma, 1 leto delovnih izkušenj

— varilca

Pogoja: poklicna izobrazba, 1 leto delovnih izkušenj

— transportnega delavca

Pogoj: osnovna šolska izobrazba

Informacije po telefonu: (061) 50-968. Pisne ponudbe z dokazili pošljite kadrovske službi v TOZD »TV PRŽAN«, 61117 LJUBLJANA, Cesta Andreja Bitenca 68 v 8 dneh po objavi. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7.

Iskra

Iskra—Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.

TOZD Tovarna televizijskih sprejemnikov — TV Pržan, n. sub. o.

61000 Ljubljana, Andreja Bitenca 68

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

— vodja mehanskega razvoja

Pogoja: visoka izobrazba strojne smeri, 2 leti delovnih izkušenj

— razvijalca projektanta

Pogoja: visoka izobrazba elektro smeri (analogna in digitalna tehnika), 2 leti delovnih izkušenj

— projektanta

Pogoji: visoka izobrazba elektro ali strojne smeri, strokovni izpit, aktivno znanje enega izmed svetovnih jezikov, 5 let delovnih izkušenj

— tehnologa

Pogoja: visoka ali višja izobrazba strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— konstrukterja

Pogoja: visoka ali višja izobrazba strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— operativnega inženirja

Pogoja: višja izobrazba elektro smeri—šibki tok, strokovni izpit, 3 leta delovnih izkušenj

— vodja za standardizacijo in tipizacijo

Pogoja: visoka ali višja izobrazba elektro in strojne smeri, ali organizacijske smeri s tehnično predizobrazbo

— tehnolog v vzdrževanju

Pogoja: višja, ali srednja izobrazba strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— tehnologa:

Pogoja: srednja izobrazba elektro—šibki tok, ali strojne smeri, 1 leto delovnih izkušenj

— razvijalca

Pogoja: srednja izobrazba elektro—šibki tok, 1 leto delovnih izkušenj

Informacije po telefonu: (061) 50-968. Pisne prijave z dokazili pošljite kadrovski službi v TOZD TV PRŽAN, 61117 LJUBLJANA, Andreja Bitenca 68 v 8 dneh po objavi. Do tovarne vozi mestni avtobus št. 7.

Upokojenci Kibernetike in ERO

Obveščamo vas, da se lahko prijavite in vplačate 600 din za udeležbo na dnevu Iskrednevu borca 86 v Kibernetiki, pri savski vratar ni št. II. Če ne utegnate sami, vas lahko prijavijo tudi znanci oz. svojci.

Iskra

Iskra — Industrija elementov za elektroniko, n. sol. o.

Delovna skupnost skupnih služb
61000 Ljubljana, Stegne 17

Z željo, da bi uresničili zastavljene cilje, vabimo vse, ki izpolnjujejo pogoje, da se prijavijo na prosta dela in naloge v področju za trženje, kjer potrebujemo

1. vodjo izvoza

2. dva sodelavca za prodajo elektronskih elementov — izvoz

Od kandidatov pričakujemo:

Pod točko 1.

- visoko izobrazbo ekonomske, ali elektrotehnične smeri
- obvezno aktivno znanje angleščine
- delovne izkušnje na enakem, ali podobnem delu
- poskusno delo tri mesece

Pod točko 2.

- visoko, ali višjo izobrazbo elektrotehnične smeri — elektronika, ali ekonomske, oz. komercialne smeri z elektrotehnično predizobrazbo
- znanje dveh tujih jezikov, zaželena angleščina
- delovne izkušnje na enakem, ali podobnem delu so zaželene niso pa pogoj
- poskusno delo tri mesece

Pisne prijave sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: ISKRA ELEMENTI, DSSS, Stegne 17, 61000 Ljubljana, kadrovsko izobraževalna služba
Rok obvestila o izbiri je 30 dni po končanem zbiranju prijav.

Obvestilo upokojencem Tovarne sestavnih delov v Kranju

TOZD Tovarna sestavnih delov obvešča svoje upokojence, da ima v juniju in septembru proste zmožljivosti za letovanje v kamp prikolicah in stanovanjih. Letovanje v prikolicah stane 700 dinarjev dnevno, v stanovanju pa 1.100 dinarjev dnevno.

Prikolice so postavljene:

- v kampu Mareda pri Novemgradu
- v kampu Rajska plaža na Rabu
- v Termah Čatež

Stanovanja so:

- v naselju Mareda pri Novemgradu
- v naselju Martinščica na Cresu

Prijave

sprejemata Tomaž Dežman, tel.: 2674 in Ivanka Čermelj, tel.: 2823.

Komisija za letovanje

Akvarij v hiši

Akvarij je posoda, v kateri se lahko ustvarijo pogoji za življenje rib in vodnega rastlinja. Za ta namen lahko posluži že navadna steklenica od kompota, steklene

dimo na vse notranje robove akvarija.

Akvarij še enkrat napolnimo z vodo in ga pustimo stati nekaj dni, nato ga dobro izperemo.

Črpalka za zrak

Ima dvojno vlogo. Z njerjo pomočjo se v vodo dovajajo mehurčki zraka, tako, da ribam zagotovimo dovolj zraka in kisika v vodi, druga funkcija pa je, da s pomočjo zraka iz filtra iztiskuje vodo in tako čisti vodo.

Filter za vodo

Skrbi za čistost vode v akvariju in je ni treba menjati več, kot enkrat letno. Imajo notranje in zunanje filtre. Značilnost vsakega filtra je, da skozenj prihaja voda in vse nečistoče ostajajo na njem.

Najboljši filter sestavite takole: zgoraj je sloj drobnega peska, potem sloj najlon nogavic in nato sloj grobega kamenja. Skozi sredino vseh slojev prihaja plastična cev, v kateri sta nameščeni dve tanjši: prva, ki vodi zrak iz črpalke v drugo cev in druga, ki odvaja vodo z dna filtra. Akvarij in filter sta spojena s tretjo cevjo, ki po zakonu spojenih posod uvaja vodo iz akvarija v filter.

Stekleni pokrov: Lahko je izdelan iz enakega materiala kot akvarij, funkcija pa je da preprečuje preveliko izhlapevanje vode iz akvarija.

Razsvetljava

Najpogostejše jo namestimo nad akvarij. Za to lahko uporabimo navadno, ali specialno neonsko žarnico. Jakost osvetljenja je potrebno posebej prilagoditi, ker prevelika svetloba vzpodbuja rast zelenih alg, premala pa rjavih.

Gretje:

Grelec s termostatom je neobhoden, če želimo vzdrževati toplovodne, t. j. tropske ribice. Dobimo ga v vsaki trgovini, kjer prodajajo ribice, temperaturo pa odrejamo z malim vijačkom.

Višina akvarija	Dolžina akvarija v cm										
		30	40	50	60	70	80	90	100/110	110/130	130/150
cm	30	2,8	3,3	3,8	4,1	4,2	4,4	4,6	6,3	6,9	9,1
	40	3,4	4,3	5,1	5,6	6,0	6,3	6,5	6,9	7,1	9,2
	50	4,4	5,1	5,8	6,5	7,2	7,7	8,2	8,7	9,1	11,1
	60		6,0	6,5	7,5	8,5	9,3	9,7	10,7	11,4	11,7
	70		6,6	7,3	8,2	9,0	10,0	10,9	12,2	13,1	13,6
	80		7,4	8,2	8,8	9,3	11,0	12,2	13,7	14,9	16,9

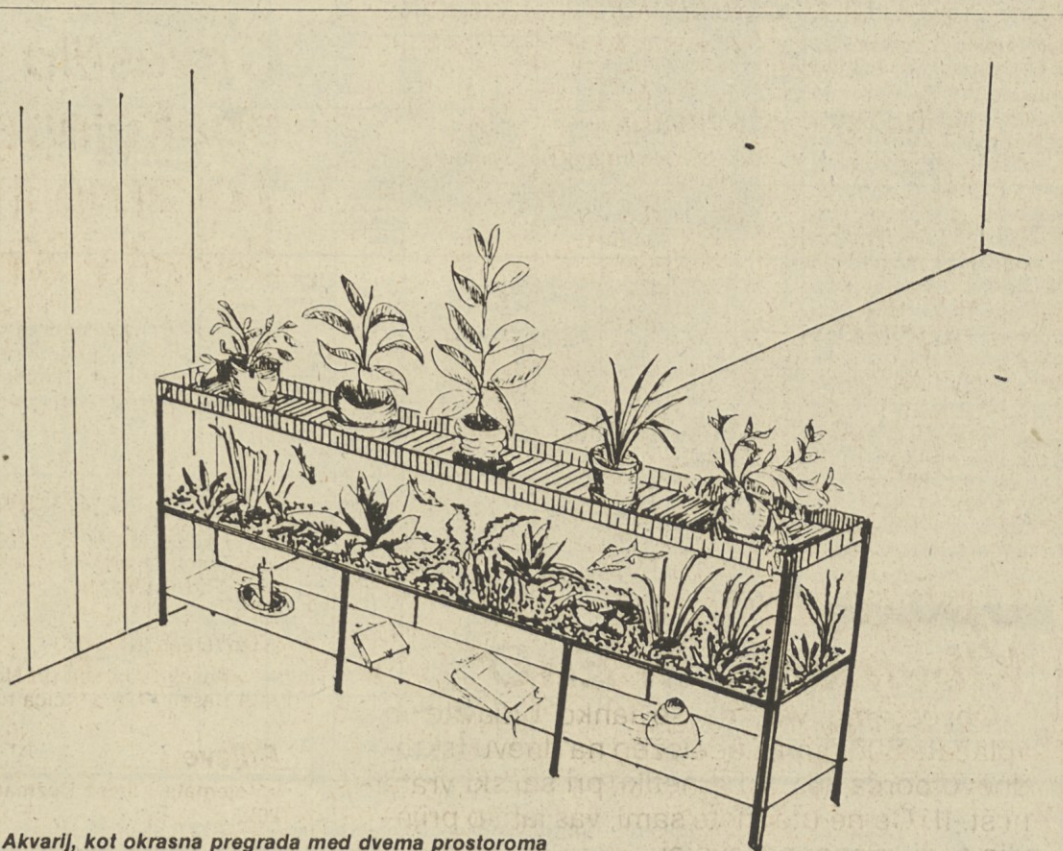
Velikost akvarija v cm			Debelina kotnega železa v mm		
dolžina	širina	višina			
50	25	25	15	15	3
80	30	40	20	20	3
100	40	50	30	30	5
120	50	60	30	30	5

posode v obliki krogle, 50-litrska steklenica, ki je služila za žganje, še bolje pa je za akvarij uporabiti posode, ki so v ta namen posebej narejene — na primer kadi iz pleksi-stekla. Danes lahko akvarij kupite gotov, z vsemi potrebnimi priključki, vsakdo pa ga lahko sestavi tudi sam. Nabaviti morate steklo, debelina pa je odvisna od velikosti akvarija. Pri tem uporabite tabelo 1.

Steklo lahko spajamo na dva načina. Prvi način je spajanje s kotnim železom, katerega debelina se spet odreja glede na tabelo 2:

Steklo lahko spajate s pomočjo posebnega lepila, ki je posebej prilagojeno v ta namen. Ko se steklene strani spajajo s kotnim železom, mora biti to rezano čim točneje in varjeno pod pravim kotom. Med tako izdelane okvire in prirejena stekla nato odtisnete minij — kit. Ko se steklo utrdi, se akvarij napolni z vodo, da bi pritisk bil kar najbolj enakomeren in se tako pusti stati nekaj dni.

Če ste se dela lotili dobro in, če voda nikjer ne kaplja, se iz stekla izrežejo pravokotniki — široki 1 cm in dolgi glede na dolžino in višino akvarija. S tankim slojem minija nato te pravokotnike pritr-

Akvarij, kot okrasna pregrada med dvema prostoroma

Naša mladost

Pravijo, da sedanja mladost
je prava norost.
Disko, televizija, lokali in bari
so ustanove,
kjer se mladina kvari.

V lokalu še opije,
gre v disko se vrtet,
v bar ogledat
lepih si deklet.

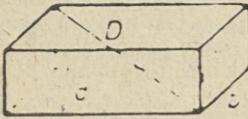
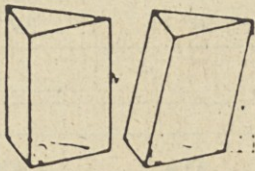
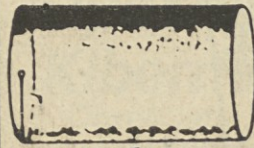
Če pa doma je,
pred televizorjem sedi,
filmi se vrtijo,
nikoli jih konca ni
in vedno
tja do pozne noči,
dan za dnem se ista pesem vrti;
in bolj kot jed
jim zabava diši.

Da, takšni smo mi mladi,
ki imamo dedke in babice radi,
v njih očeh tisti mladi,
ki ustvarjamo novo, zavračamo staro,
ne cenimo preteklosti in ne
ohranjamo pridobljeno.

Laura Petrevčič

— Ali verjameš v zadnje ukrepe v zvezi z zastrupljenim ozračjem?
— Seveda! Če sem verjel v vse sedanje, ne vem, zakaj ne bi verjel tudi v zadnje?!

			ISKRA	PRIPRAVA ZA SEDENJE	SANI- TETNI MATE- RIAL	SOSS	FINO SUKNO ZA UNI- FORME	ŠTAJER. KAKOVOST BELO VINO	FRANC. PISATELJ AVTOR "ARIANE"	KVAR- TAŠKA IGRA			
			GEOMET- RIJSKI LIK										
			PREPRO- STO POLJSKO STRANI- ŠČE										
			SPEC. ZA UŠESA KONICA										
ISKRA	NIVO	OGLARSKA NAPRAVA IGRALKA EKBERG				POTO- PITEV KDOR RABUJA					ZNAČIL- NOST OSORNEGA CLOVEKA	ROČNO ORODJE ZA OBDEL KOVIN	SIRSKI PRED- SEDNIK
SPOPAD PRETEP			ERBIJ	POTEG Z REZILOM IME KITAJ VODITELJA				ŽEBLJAR. KRAJNA GORENJI IRIDUJ					
SLOVESNO CERKVENO PREKLET- STVO						NIŠ REKA V RUSIJI			STARO- EGIPT. BOGINJA IZIDA				
EDEN OD ČUTOV			STANJE PREPIROV PODZEM HODNIK					FRANC. PISATELJ (EMILE) GLORIJA					
HLAPLI- VA TEKOČINA ZA NARKOZO			ZABOJ PODBOJ ORGANIZ TABOR					NEPRIJE- TEN VONJ					
SODNI RAZPIS POSTOP- KA				ANGL. COLA NORVEŠ- KI POLITIK				INDUSTR. RASTLINA PREGO- VOR		100		KRAJ PRI POREČU	
							NADAV			KONICA EVA SRSEN			
			AMER. IGRALKA FARROW				ZENSKA PRI POROKI						
			NAPRAVA ZA OGRE- VANJE				ISKRA	SEVERNA ZVEZDA V SOZVEZO. DVOJČKOV					

Misli

— Mlada ljubezen je kot novo vino, ki mora dozoreti, da postane dobro.

— Nevoščljivci umrejo, nevoščljivost nikoli.

— Če je srce dobro, se vse drugo lahko izboljša.

— »Ničesar preveč«, je dejal najmodrejši od sedmerih modrih.

— Resnica prihaja iz otroških ust.

— Vse življenje si boš grel roke ob ognju svoje mladosti.

— Vzgoja brez discipline je mlin brez vode.

— Stališče mladih je zelo preprosto: ljubijo vse tisto, česar ne ljubijo starejši.

— Mladost je nekaj čudovitega: kakšna škoda, da jo dajemo otrokom, ki jo zapravljajo.

— Pobude mladih so toliko vredne, kot izkušnje starih.

— Toplota mladih uravnava temperaturo sveta.

— Večna mladost je v izviri, ne v steklenicah, sodih, ali kletih.

— Vsako sanjarjenje čas razkrije in s tem ubije.

— Otrokom so bolj potrebni vzorniki, kot kritiki.

— Kdor prizna svojo nevednost, jo pokaže enkrat. Kdor jo skuša skriti, jo razkazuje mnogokrat.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenzov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.